TIRSO DE MOLINA

SEDUCĂTORUL DIN SEVILLA

ŞI

MUSAFIRUL DE PIATRĂ

♦

TRADUCERE DE
AUREL COVACI

TIRSO DE MOLINA
El Vergonzoso en Palacio—El Burlador de Sevilla
Segunda edicion, muy renovada, por Americo Castro Madrid, Ediciones de „La Lectura”

1922
EDITURA UNIVERS
Şi
TEATRUL NAŢIONAL I. L. CARAGIALE BUCUREŞTI — 1973

NOTA TRADUCĂTORULUI

Ne-am călăuzit, în versiunea de faţă, după ediţia îngrijită de Americo Castro, publicată în colecţia CLASICOS CASTELLANOS, MADRID, EDICIONES DE „LA LECTURA" 1922, ediţie care are, printre altele, meritul esenţial de a fi respectat textul scos de sub teascuri în 1630 de către Geronimo Mărgărit ia *Barcelona. De-a lungul secolelor SEDUCĂTORUL DIN SEVILLA a cunoscut, ca de altfel numeroase versiuni ale pieselor altor autori clasici, alterări de tot felul, adaosuri, prescurtări, etc.*

Am consultat şi unele ediţii modernizate, în care există împărţirea pe scene a fiecărui act dar, în ciuda faptului că un asemenea text ar fi însemnat o facilitate în plus pentru regizorii şi actorii care ar intenţiona să reprezinte piesa, am optat totuşi pentru fidelitatea faţă de textul lui Tirso de Molina, în măsura în care comentatori de evident prestigiu ne asigură de asta. Textul indică intrările şi ieşirile din scenă, fapt care, credem, suplineşte cu destulă eficienţă obişnuita împărţire pe scene.

SEDUCĂTORUL DIN SEVILLA şi MUSAFIRUL DE PIATRĂ faimoasă comedie a maestrului TIRSO DE MOLINA în care grăiesc următoarele persoane:

DON DIEGO TENORIO,bătrân.
DON JUAN TENORIO, fiul sau.
CATALINON, lacheu.
REGELE NEAPOLELUI.
DUCELE OCTAVIO.
DON PEDRO TENORIO.
MARCHIZUL DE LA MOŢA.
DON GONZALO DE ULLOA.
REGELE CASTILIEI.
DONA ANA DE ULLOA.
FABIO, slujitor.
ISABELA, ducesa.
TISBEA, pescărita.
BELISA, taranca.
ANFRISO, pescar.
CORIDON, pescar.
GASENO, lucrător.
BATRICIO, lucrător.
RIPIO, slujitor.
AMINTA, taranca.

ACTUL I

(Intra DON JUAN TENORIO si ducesa ISABELA.)

ISABELA :
Octavio, iubite duce,
Pe-aici e sigura ieşirea.

DON JUAN:
Ducesa, jur că-i voi aduce
Dorinţei noastre împlinirea.

ISABELA :
Vei face adevăr din glorii,
Din daruri si făgăduiţi,
Din tot ce mint adoratorii,
Din amiciţii, din vointi ?

DON JUAN :
Da, scumpa mea.

ISABELA :
O luminare
As vrea.

DON JUAN:
De ce ?

ISABELA :
Fiindcă-mi spune,
Ceva, în inima, ca mare
Se va-mplini acum minune.

DON JUAN:
Ucid lumina ce-o vrei tu.

ISABELA :
O, ceruri ! Cine eşti, anume ?

DON JUAN:
Eu ? Un bărbat fara de nume.

ISABELA :
Cum, nu eşti ducele ?

DON JUAN :
O, nu.

ISABELA :
Ah, garda !

DON JUAN :
Doamna preafrumoasa,
Staţi, mînă daţi-mi !

ISABELA :
Ce-ndrazneala !

O, ticălosule, ma lasă !
Strig garda regelui !

(Intră REGELE NEAPOLELUI,
cu o lumânare într-un sfeşnic.)

REGELE:
In sală
Ce-i?

ISABELA
(aparte):
Ah, e regele ! Vai mie !

REGELE:
Tu cine eşti ?

DON JUAN:
Nu fi mirat,
Vezi o femeie c-un bărbat.

REGELE
(aparte):
Prudenţă mi se cere. Vie
Regala gardă de îndată,
Să-l prindă !

ISABELA
(acoperindu-şi faţa):
Vai onoarea mea !
(Iese.Intră DON P E D RO T E N O R I O,
ambasadorul Spaniei,şi GARDA.)

DON PEDRO:
Dar ce-i cu zarva asta toată,
Mărite,-n mare sala ta ?

REGELE:
Pe ăştia doi ţi-i las pe mână,
Don Pedro; fii necruţător,
Dar totul taină să rămînă.
Vezi cine sînt, ce fac, ce vor.
Ci arestează-i ! A-nceput
De ceasul rău să-mi fie teamă.
L-am şi văzut... De bună seamă.
Destul îmi este ce-am văzut.
Iese.

DON PEDRO:
Hai, înhăţaţi-l !

DON JUAN:
Cine oare
Va cuteza să-mi facă faţă ?
Ştiu scump să-mi vând această viaţă,
Şi unul va simţi că-l doare.

DON PEDRO:
Ucideţi-l !

DON JUAN:
Trimis şi sol
Sînt eu, şi mare cavaler;
Ambasadorul spaniol
îmi dă porunci ! Pe el îl cer
Pe mâna voastră să mă deie.
E dreptu-i neştirbit, oricum !

DON PEDRO:
Gărzi, treceţi dincolo acum,
Cu voi luând-o pe femeie.
(ies Isabela şi gărzile.)

DON PEDRO:
In doi suntem; acum ţi-arată
Bravura ! Nu da îndărăt !

DON JUAN:
O, unchiule, să ţi le-arăt
Chiar ţie, n-aş putea vreodată !

DON PEDRO:
Zi, cine eşti ?

DON JUAN
(descoperindu-şi faţa):
Nepotul tău.

DON PEDRO
(aparte):
O, inima mi-o simt. Mă doare.
Mă tem de-o groaznică trădare.
Vrăjmaşe, ce-ai făcut ? Ce rău ?
Obraznic ! Neascultător !
Să-mi spui îţi cer, nepot smintit,
Ce s-a-ntâmplat, ce-ai făptuit,
Că-s gata chiar să te omor; Hai, spune !

DON JUAN:
Unchiul meu iubit,

Sînt tînăr ! Oare tu n-ai fost ?
Ştiut-ai al iubirii rost.
Prin ea sînt dezvinovăţit.
Vrei adevărul să mă faci
Să-l spun ? Ei, bine, am sedus-o
Pe Isabela — şi-am supus-o
Plăcerii mele...

DON PEDRO:
Gata ! Taci !
In şoaptă spune-mi fapta asta !
Cum ai făcut ?

DON JUAN:
Ţi-o spun, de vrei:
Că-s ducele, iubitul ei,
M-am prefăcut.

DON PEDRO:
Ajunge ! Basta !
(Aparte.)
Ce e de făcut ? Vai mie,
De află regele o boabă !
într-o încâlcită treabă
Ţi se cere dibăcie !
Spune, ticălos pribeag,
Au pe spaniol meleag
Nu-ţi ajunse o trădare
Cu-altă doamnă de neam mare ?
Răul şi aici te-ndeamnă,
Tocmai în palat regal
S-o seduci pe-o naltă doamnă ?
Cerul să te pedepsească !
Au la Neapole,-n surghiun,
Tatăl tău nu te-a trimis ?
N-a crezut c-aici proscris
Te vei face .mult mai bun,
Pe italic ţărm de imare,
Şi că recunoscătoare
A ta inimă-i va fi ?
Şi acum onoarea vii Să-i pătezi !
Cu cine încă ? Supărarea ni-i adâncă,
Dar ni-i pagubă şi-o pârâ !
Uite-n ce scandal ne vârâ !

DON JUAN:
Dezvinovăţit defel
Nu mă vreau, nu mă constrânge !
Noi avem acelaşi sînge:
Varsă-mi-l — plătesc cu el.

Ţie, unchiule, mă-nchin; Iată-mi spada.

DON PEDRO:
Sus ! Ci mie
Dovedeşte-mi bărbăţie. Umilinţa ta puţin
Chiar m-a-nduioşat. Poţi, oare,
Peste-acest balcon să sari ?

DON JUAN:
Pot ! îmi dărui aripi mari !

DON PEDRO:
în Sicilia, peste mare,
Du-te. în Milano treci;
Stai ascuns.

DON JUAN:
Adio, deci !
Plec.

DON PEDRO:
Eşti sigur ?

DON JUAN:
Sigur !

DON PEDRO:
Pari !
Despre-ntristătorul caz
îţi voi scrie de aice.
Doamne, ce amar necaz !

DON JUAN
(aparte):
Dulce, pentru mine,-ai zice.
Mi-am recunoscut doar vina.

DON PEDRO:
Tinereţea e pricina
Ce-ţi aduce ghinion;
Haide, sari peste balcon !

DON JUAN:
Drept grăit-ai: vesel drum
Bat spre Spania acum.
(Iese DON J U AN şi intră REGELE)

DON PEDRO:
Voia-ţi dreaptă, preamărite,
împlinitu-s-a-ntru totul. Omul...

REGELE:
A murit ?

DON PEDRO:
Scăpat-a
De neîndurarea spadei.

REGELE:
în ce chip ?

DON PEDRO:
Porunca tu
Nici nu o dăduseşi bine,
Cînd, fără să cate, baremi,
Să se dezvinovăţească,
Mantia pe-un braţ tâlharul
Şi-o înfăşură — cu spada
In cealaltă mână gala.
Ager, ţi-a rănit soldaţii
Cînd văzu aproape moartea,
Şi peste balconul ăsta
Disperat, sări-n grădină.
Căutatu-l-au soldaţii,
Dar prin poarta-nvecinată
Cînd ieşiră, îl văzură
Gata să dea ortul popii,
Ca un şarpe-ncolăcit.
Dar strigând soldaţii: *moarte !*
El sări-n picioare, brav,
Cu obrazul tot în sînge
Şi fugi. Ce turburat sînt !
Doamna — oare-i Isabela,
(Spre a te uimi ţi-o spun),
Stă-n odaia de acolo;
Zice că prin viclenie
Ducele Octavio
Şi-a făcut cu ea plăcerea.
Ce tot spui ?
Ce zice dânsa, Şi nimic mai mult...
Onoare,
Biata omului onoare,
Sufletul de-i eşti,
de ce în Nestatornica -femeie,
Care-i uşurinţa însăşi,
Eşti sădită ? Hei, la mine !
(Gărzile o *aduc pe ISABELA.*
Intră un SLUJITOR.)

SLUJITORUL

Luminate domn...

REGELE:
Aduceţi
Pe femeia aista-n faţă-mi !

DON PEDRO:
Doamne, o şi-aduce garda.

ISABELA
(aparte):
Cum mă voi uita în ochii
Regelui ?

REGELE:
Ieşiţi, şi uşa
S-o păziţi.
(Slujitorul şi gărzile ies.)
Femeie, spune,
Ce stea rea, ce fel de patimi,
Cu trufie, frumuseţe,
Ispititu-te-au palatul
Să mi-l profanezi ?

ISABELA:
Mărite...

REGELE:
Taci ! Nu speli prin limbuţie,
Nici greşeala ce-ai făcut-o,
Nici jignirea ce-mi aduci.
Ducele a fost ?

ISABELA:
Mărite...

REGELE:
Au lui Amor nici că-i pasă,
De întărituri, creneluri,
Ziduri, slujitori, străjeri ?
Trece-un prunc chiar şi prin ziduri ?
Să o-nchideţi pe femeie
Într-un turn înalt, don Pedro !
Şi pe duce-n mare taină
Arestaţi-l ! Ori cuvîntul
Ori făgăduinţa lui
Vreau să-l fac să le-mplinească.

ISABELA:
Doamne, faţa către mine

Ţi-o întoarce...

REGELE:
Grea jignire
Spatelui regesc adusă !
Fac dreptate, pedepsind-o
Stând cu spatele la dânsa.
(Regele iese.)

DON PEDRO:
Hai, ducesă.

ISABELA
(aparte):
Vina asta
N-are dezvinovăţire,
Dar mai mic mi-o fi păcatul
Dacă ducele-l îndreaptă.
(Ies, şi intră DUCELE OCTAVIO şi RIPIO, slujitorul său.)

RIPIO:
O, cu noaptea-n cap, stăpîne,
Te-ai sculat !

OCTAVIO:
Din piept netihna
Nu mi-o stinge nici odihna:
Tot foc dragostea rămâne.
Amor doar e-un prunc — nu-i place
Lui cearşaful de olandă,
Patul moale, albul pled
De hermină; fără pace
Este somnul lui — şi cred
Că se scoală să se joace,
Cum fac pruncii toţi pe lume.
Isabela mi-este-n gînd,
Zbucium, Ripio, oricînd.
Cum ea-n trupul meu acum e,
Trupul stă de veghe-ntr-una,
Având şi mereu în el,
Şi departe-ntotdeauna,
Al onoarei ,nalt castel.

RIPIO:
Să mă ierţi: cred că, un pic,
Patima ţi-i aiureală.

OCTAVIO:
Ce zici, ins nemernic...

RIPIO:
Zic
Aiureală că-i şi boală
Să iubeşti ca... Vrei să-ţi spun ?

OCTAVIO:
Te ascult.

RIPIO: Iubeşti, nebun,
Insă dânsa te iubeşte ?

OCTAVIO:
De-asta te-ndoieşti ? Fireşte !

RIPIO:
Te iubeşte şi-o iubeşti ?

OCTAVIO:
Da.

RIPIO:
Şi n-aş fi tâmp de soi
Nişte suferinţi prosteşti
Îndurând, cînd amîndoi
Ne iubim ? Iar ea pe tine
De nu te-ar iubi, vezi bine,
Că s-ar cere s-o adori,
Să-i faci daruri deseori,
S-o supui voinţei tal;
Dar cînd vă iubiţi la fel,
Altă piedică în cale
Ai, decît să te însori ?

OCTAVIO:
Prostule, asta ar fi
Nuntă de spălătoreasă
Sau lacheu !

RIPIO:
Dar tot frumoasă !
O spălătoreasă, ştii,
Nu-i oricine: spală, freacă,
Mai cârpeşte cîte-oleacă,
Rufele-şi întinde-afară,
Suferă, e foc şi pară
Cînd se apără — şi-i bună !
Şi de dar... Zic dar, că, iacă,
Nu-i om darul să nu-i placă.
Vezi de ştie daru-acela

Să-l primească Isabela.
(Intră un SLUJITOR.)

SLUJITORUL:
A venit, stăpîne, al Spaniei ambasador,
Furios — şi în ce hal ! Să-ţi vorbească are zor
Şi, de-am înţeles eu bine,
De-nchisoare-i vorba.

OCTAVIO:
Cum ?
Dar cu ce prilej ? La mine Zi-i să intre.-.
(Intră DON PEDRO TENORIO cu gărzile.)

DON PEDRO:
Are-oricum
Conştiinţa nepătată
Cel ce doarme-aşa uşor.

OCTAVIO**:**
Excelenţă, ce favor !
Casa cînd mi-i onorată,
Nu am dreptul eu la vis;
Ochii-o viaţă mi-ar sta treji.
Dar veniţi — cu ce prilej ?

DON PEDRO:
Sînt al regelui trimis.

OCTAVIO:
Dacă regele de faţa
Mea îşi mai aduce-aminte,
Drept e, şi doresc fierbinte
Pentru el să-mi pierd chiar viaţa.
Ce noroc, senor, ce stea
M-a călăuzit prea bine,
De şi-a amintit de mine ?

DON PEDRO:
Duce, a fost pacostea.
Sînt al curţii-ambasador,
Port a regelui solie.

OCTAVIO**:**
Nu mă tem ca rea să fie;
Stau şi-aştept încrezător.

DON PEDRO:
O, să nu te pierzi cu firea:
Să te arestez venii !

OCTAVIO:
Pentru rege ? Care mi-i,
Care mi-i învinuirea ?

DON PEDRO:
Ţi-o cunoşti mai bine, duce,
Dar, să nu te-nşeli cumva,
Iată-ţi, cică, vina grea
Ce la tine mă aduce.
Tocmai pe la ceasul cînd
Negrii uriaşi şi-adună,
în cumplită-nvălmăşeală,
Corturile lor funeste,
Ca să fugă de crepuscul,
Eu vorbeam cu-alteţa sa
Despre trebi de stat, înalte,
(Căci puternici antipozii
Soarelui apururi sînt),
Cînd, deodată, auzirăm
Strigăt de femeie, lung,
Ce stârnea ecouri limpezi
Pe sub sacrele tavane,
Ajutoor ! — tot repetând.
însuşi regele se duse,
îmboldit de gălăgie
Şi-o văzu pe Isabela-n
Braţele unui zdrahon...
Dar cu cerul se înfruntă
Numai unul care este
Monstruos sau uriaş.
Regele-a strigat să-l prindă
Şi-am rămas doar eu cu omul,
Şi am vrut să-l dezarmez,
însă cred că dracul însuşi
Se-ntrupase-n om în el,
Căci, schimbat în colb şi fum,
El sări peste balcoane,
Printre ulmii-aceia-nalţi
Care stau cununi în jurul
Capitelurilor mândre
Ale marelui palat.
Arestând-o pe ducesă,
Ea mi-a spus, cu toţi de faţă,
Că s-a bucurat de dânsa,
Ca un soţ, Octavio, Ducele.
Ce spui ?!

OCTAVIO:
Spun numai

Ce o lume-ntreagă ştie.
Limpede e pentru toţi
Isabela-n fel şi chip că...
Taci acum, marchize, vai,
Mult prea mare e trădarea !
De-nşelată-i fu onoarea
De ce taci ? Vorbeşte, hai.
Mă înveninezi cînd spui că
S-a-ntîmplat aşa ceva;
Mi se frânge inima
Şi sînt ca o nevăstuică,
Ce concepe prin ureche,
Ca să fete-apoi pe gură;
Cum ! S-a dovedit sperjură
Dragostea-mi fără pereche ?
Îmi vrea moartea ? Da, fireşte,
Binele cînd picoteşte,
Treaz e răul... Bănuială
În piept nu ţi se răscoală.
Crezi că toate-s toane vechi;
Dar în minte-acum, durut,
Simt ce ochii au văzut
Şi au auzit urechi.
O, marchize,-i cu putinţă
Isabela să mă-nşele ?
Crunt afront iubirii mele !
Cum să cred în necredinţă ?
O, femeie !... Lege cruntă
A onoarei !... Oare, cînd
Nu ţi-o preţuiesc nicicînd,
Inima-mi pe cine-nfruntă ?
Isabela, noaptea stând
Cu-n bărbat — şi în palat !
O, nebun cu totul sînt !

DON PEDRO:
în văzduh cum nu-s absente.
Păsările, peştii-n mare, —
Cum se află-n tot ce moare
Cele patru elemente;
Cum în glorie găseşti
Mulţumiri dumnezeieşti;
Cum, într-un prieten bun
Doar lealitate mare,
Cum, în noapte, beznă şi
Cum lumină-n fapt de zi, —
Adevăr e tot ce-ţi spun.

OCTAVIO:
Inima mi-o simt datornică

Să şi creadă-acest blestem;
De nimic nu mă mai tem;
Chiar femeia cea statornică
Tot femeie-i — şi prăpăd.
Nu mai vreau nimic să văd !
O, am fost jignit de moarte.

DON PEDRO:
Duce, înţelept eşti foarte;
Cată-ţi un mijloc mai bun
Ca să scapi.

OCTAVIO:
Un lung surghiun !

DON PEDRO:
Gata fii atuncea, duce.

OCTAVIO:
Să-mi alin cumplita soartă,
Către Spania m-oi duce.

DON PEDRO:
Ieşi pe a grădinii poartă,
Duce — gărzile le-nşală.

OCTAVIO:
Ah, plăpîndă giruetă !...
Furia mi se răscoală.
Fug departe, în surghiun,
Ca să fug de bănuială.
Ţară scumpă, rămas bun !
Isabela cu-n bărbat,
Şi-n palat ! O, sînt nebun !
(Ies, şi intră T I S B E A,
pescăriţă, cu o undiţă în mină.)

TISBEA:
Tuturor tulpinilor
De trandafir şi de iasomie,
Pe care marea le sărută
Cu valuri fugare
Pe ţărmurile ei,
Singură de dragoste văduvă,
Singură cu norocul meu,
Tirană mă vreau,
Peste ale lor
Nebunatice temniţe.
Aici, unde soarele calcă
Somnoroasele valuri,

Învăpăind safire
Ce se temeau de umbre.
Aici, prin nisipul mărunt,
Ce-i uneori perle
Şi alteori atomi
Ai soarelui ce bolta
Cerească făureşte;
Aici, s-aud cum păsări
De dragoste se tânguie,
Cum lupte dulci purced
Şuvoaiele prin stânci;
Ba umblu peste tot
Cu undiţa subţire,
Puţin îngreunată
De-un peştişor sărman,
Ce de sărata mare
E biciuit într-una;
Ba umblu cu năvodul
Ce-n ochiurile-adînci
Să prindă izbuteşte
Tot ce în scoici se află.
Sigură de mine umblu,
Sufletu-mi în libertate
Desfătîndu-se; amorul
Nu-i năpârcă otrăvită.
Cînd toate cele, mie,
Se ceartă drăgăstoase,
Eu râd de toate, toate
Privindu-mă cu pizmă.
Sînt fericită, Amor,
De mii şi mii de ori,
Căci, chiar de sînt umilă
Tu nu-mi dispreţuieşti
Coliba; obeliscuri
De paie mi-o-ncunună,
Şi sînt prin cuiburi berze,
Nebune turturele.
Stă cinstea mea în paie,
Ca săţiosul fruct,
O sticlă-n paie pusă
Să nu se spargă-n veci.;
Din câţi pescari mai scapă
Prin focuri Tamragona.
De cei piraţi sălbatici
Pe coasta argintie,
Eu unul n-am ales;
Le sînt dispreţ şi farmec,
Că-s surdă la suspine,
La rugăminţi cumplită,
La ce-mi promit — de stană.

Anfriso, cărui cerul,
Cu mâna lui slăvită,
Şi sufletul, şi trupul,
I-a-nzestrat cu graţii;
El, cumpănit în vorbe,
Dibaci în multe treburi,
El, ce dispreţu-mi rabdă,
Cuminte-n al său zbucium
O, bolţile de paie,
Cărora nopţi întregi
Le dă mereu târcoale,
Oricare ar fi vremea,
El mi le-ntinereşte;
Căci taie ramuri verzi
Din ulmi — şi-mi văd coliba,
Cununi de măguliri
în zori că o răsfaţă;
Apoi mă mai încântă
Cu dulce viers de fluier
Şi triluri de ghitară;
Dar mie nici că-mi pasă,
Căci în împărăţia
Tirană de aice
Stăpînă-i sînt lui Amor.
îmi place chinul lui, —
De iadul lui sînt mândră.
Mor toate după dînsul,
Eu însă îl omor
Cînd îmi arăt dispreţul:
Aşa i-i dat: să-i placă
Doar unde nu-i dorit.
De adorare fuge,
De veselie moare,
De-i alungat — trăieşte !
In vesela mea viaţă,
Răsfăţul nelipsindu-mi,
Nu pierde un prilej
Cu anii-mi tineri Amor.
Că-n floarea tinereţii
Puţin norocul nu-i,
în mrejile acestea
Pe-a ta cînd n-o vezi, Amor.
Dar mă lungesc cu vorba
Furată-s de la treburi.
O, ce îndrug, de seamă
Nu-mi dau cum trece timpul ?
Vreau undiţa în aer
S-arunc; vreau peştişorii
Momeala să mi-o muşte.
Dar, uite, de pe-o navă,

Doi oameni sar în valuri !
Vârtejul cît n-o suge,
Pe apă mai pluteşte
Izbindu-se de-o stâncă;
Fac pânzele o coadă
Ca de frumos păun,
Unde piloţii toţi
Cu ochii ţintă stau.
Mai scurmă încă valul,
Dar pompa ei, mîndria,
Parcă au şi pierit.
Pe-o coastă se înclină...
S-a acufundat, afară
Doar gabie lăsându-şi,
O cuşcă bună numai
Pentru-un nebun acum.
(Din culise se aude: Mă înec !)
Un om l-aşteaptă pe-altul,
Ce strigă că se-neacă.
Grozavă politeţe !
Pe umeri şi-l aburcă.
Anchise şi Eneeas !
Iar marea este Troia.
Ci, iată-l, brav despică,
Bărbatul valul, însă
Nu văd pe ţărm pe nimeni
Să sară să-l ajute.
Să-i strig pe toţi:
Tirseo, Anfriiso, Alfredo, hei !
Pescarii mă privesc,
Dea Domnul să m-audă !
Dar ca printr-un miracol**,**
Cei doi ajung la ţărm,
Viu cel ce se-neca,
Cellalt abia suflând.
(Intră CATALINON, ducându-l pe
DON JUAN în braţe. Amîndoi sînt leoarcă.)

CATALINON:
Fire-ar... Să mă-nec aproape !
Valurile-s prea sărate !
Bine-aici să-noate poate
Cel ce are chef să scape;
E sminteală şi e chin
Unde moartea coasa-şi scapă;
Domnu-n loc de-atîta apă
Nu putea să facă vin ?
Apa asta-i blestemată
Peşti de nu ştii prinde-n ea;
Apa de băut de-i rea,

Cît de rea e cea sărată ?
Unde-i vreo făurărie,
Dar de vin — chiar şi trezit ?
Câtă apă fu să-nghit !
Nu mai beau o veşnicie.
De-astăzi chiar de ea mă leapăd,
Am s-o văd ca pe o iazmă;
Nu mai beau eu nici agheazmă,
Că n-o văd — şi nici n-o capăt.
Ah, senior, eşti gheaţă ! Oare
Nu cumva ai şi murit ?
Marea-i cea ce s-a scrântit;
Eu am aiurat, îmi pare.
Bată-l Dumnezeu şi azi
Pe acel ce-n larg de mare,
Vrând turbarea să-i măsoare,
Semănat-a şubrezi brazi !
Vie-i un blestem de hac
Croitorului ce marea,
O croi, spre-am fi pierzarea
Printr-un astronomic ac !
Blestemat şi Iason fie !
Tifis fie blestemat !
Oh, e mort cu-adevărat.
Biet Gatilinon, vai ţie !
Ce mă fac ?

TISBEA:
Ce te răpune ?
Rob eşti şi tu soartei grele !

CATALINON:
Parte am numai de rele,
Pescăriţă, nu de bune.
Să mă scap pe mine, vezi,
L-ai lăsat pe el să moară !

TISBEA:
Mai respiră !

CATALINON:
O, fecioară !
Pe aici ?

TISBEA:
Pe unde crezi ?

CATALINON:
Şi pe altundeva
Mai putea...

TISBEA:
Ce ticălos !

CATALINON:
O, ţi-aş săruta duios.
Mâna ta de rece nea.

TISBEA:
La colibă fugi — şi-i cheamă
Pe pescari să vină-ncoace.

CATALINON:
Şi-or să vină ?

TISBEA, CATALINON

TISBEA:
Fii pe pace. Cine-i dînsul ?

CATALINON
Om de seamă,
Este cavalerul: fiul
Şambelanului cel mare,
Conte fi-va, mi se pare,
In curând chiar, cilibiul,
La Sevilla — unde şi
Cavalerul va să stea;
Unde şi Alteţa-sa
Ştiu că va popasul

TISBEA:
Cum îl cheamă ?

CATALINON:
Don Juan,
Don Juan Tenorio,
Strigă-i pe pescari ! Taman
Mă duceam...

TISBEA
(luând în poală capul lui Don Juan):
Don Juan Tenorio !
Ce tînăr chipeş şi voinic,
(Aveţi în faţă, ochii mei.
Revino-ţi, cavalere,-un pic !

DON JUAN:

O, unde sînt ?

TISBEA:
Ei, cum să zic, —
In braţele unei femei.

DON JUAN:
în tine-s viu, de-n mare mor !
Fiori deloc nu mă mai trec
Că s-ar putea să mă înec,
Căci din infernul mării zbor
în cerul tău cel diafan.
De un puternic uragan,
Vai, vasul scufundat mi-a fost,
Ca, ţie stîndu-ţi la picioare,
Să-mi aflu port *şi* adăpost !
Renasc în răsăritul tău
Divin — şi nu mă tem de rău.

TISBEA:
Doar printr-o literă, din crunt omor
Se schimbă marea-n dulcele amor.
Ce suflu, cavalere, ai,
(De poţi să vii fără suflare,
Scăpat din zbuciumata mare,
Ca zbucium şi-altora să dai !
Dar dacă-i marea zbucium greu
Şi valurile de i-s crude,
Te-ndeamnă niscai ştreanguri ude
Să mai vorbeşti, aşa cred eu.
Şi cred că lunga-ţi cuvântare
Din mare o sorbişi, căci, iată,
Cum apa mării e sărată,
In vorbe ai pus destulă sare.
Şi, pare-mi-se, multe simţi:
Cînd eşti aşa, pălit de moarte;
Spui lucruri multe foarte;
O, deie Domnul să nu minţi !
Un cal de mare-mi pari, ce-mi scapă
Din trupu-i apa la picioare;
Venindu-mi plămădit din apă,
Eşti tot o flacără-arzătoare.
Eşti tot de flăcări iuţi, fierbinţi,
Chiar ud cum eşti; uscat, senior,
Eşti, poate, foc pârjolitor !
O, deie Domnul să nu minţi !

DON JUAN:
el ar fi dorit fierbinte,
Să pier în valuri reci, haine,

Ca nu, nebun doar după tine,
Să mor — ci-oleacă mai cuminte.
Da, marea-n unda-i argintată,
Ce-adesea peste ţărmuri trece,
Putea, e drept, să mă înece,
Dar să mă ardă — niciodată !
Eşti soare tu, în bună parte,
Şi vrea chiar soarele să vadă,
Cum, plămădită din zăpadă,
Înfăţişarea ta mă arde.

TISBEA:
Ţi-e frig de clănţăneşti din dinţi,
Dar tot eşti numai, numai pară,
Ce arzi în focu-mi, bunăoară.
(Intră CATALINON, ANFRISO şi CORIDON, pescari.)

CATALINON:
Vin cu toţii.

TISBEA:
Este bine
Şi stăpânul tău, se pare.

DON JUAN:
Mi-am redobândit prin tine
Doar, pierduta răsuflare.

CORIDON:
Ce porunci ne dai ?

TISBEA:
Viteji,
Dragi prieteni ! Coridon
Şi Anfriso

CORIDON:
Dulce son !
Pentru toţi e-un bun prilej.
Poruncească-n astă oră
Garofiţa gurii tale,
Tot ce n-ai găsit cu cale,
Să-i (Spui celui ce te-adoră.
Cere-i să brăzdeze marea,
Să cutreiere pământul,
Să învingă focul, vântul,
Munţii-nalţi şi depărtarea.

TISBEA
(aparte):
Ieri mi se păreau minciuni
Vorbele-astea — şi-astăzi simt
„Buzele-i că nu -mă mint !
Pescuiam, prieteni buni,
Chiar pe stânca asta, când
O corabie în undă
Am văzut că se scufundă,
Şi doi oameni înotând.
Am strigat, — n-aţi auzit;
Şi, în culmea-ngrijorării,
înfrîngînd furia mării,
Pe nisip căzu, sfârşit,

TISBEA:
Dus de omul ăsta-n spate,
Un hidalgo, mort aproape;
Tristă şi dorind să scape,
După voi trimis-am...

ANFRISO:
Toate
Toate ce le ceri le-om face.
Iată-ne pe toţi deodată;
Cînd te-ai mai gândit, tu, fată,
Să ne chemi pe toţi încoace ?

TISBEA:
In coliba mea de paie
Duceţi-l, ca să-i uscam
Aste minunate straie
Şi apoi să-i ospătăm;
Căci îi place tatei mult,
Mila asta datorată.:

CATALINON:
O, eşti fără seamăn, fată !

DON JUAN:
Psst, ascultă.

CATALINON:
Te ascult.

DON JUAN:
De te-ntreabă cine sînt,
Spune-i că nu ştii.

CATALINON:

Pe mine
Mă înveţi ce se cuvine !

DON JUAN:
După ea mă dau în vînt;
Mort sînt după ea — şi basta,
Vreau s-o am chiar noaptea asta.

CATALINON:
Cum, în ce fel ai să faci ?

DON JUAN:
Ştiu eu cum. Tu hai şi taci.
Tu, Anfriso, mergi de-i cheamă
Pe pescari — să vină-n lanţ
Toţi, cu cântece, cu danţ.

CORIDON:
Haidem... O, de bună seamă,
Pâinea şi cuţitu-n mînă
Nouă or să ne rămînă.

DON JUAN:
Da, sînt mort.

ANFRISO:
Dar mergi ! Ursuz,

TISBEA:
Săgetat de suferinţi.
Multe spui !

DON JUAN:
Tu multe-auzi !

TISBEA:
Deie Domnul să nu minţi !
*(Intră don GONZALO DE ULLOA
şi regele don ALFONSO DE CASTILIA.)*

REGELE:
Şi cum vi s-a-ncheiat solia,
Mare Comendador ?

DON GONZALO:
In Lisabona însumi
Văzut-am cum
Don Juan, al ţării rege
Şi vărul vostru, treizeci de corăbii
De luptă gata tocmai cerceta.

REGELE:
Să le trimită încotro ?

DON GONZALO:
Spre Goa,
Aşa zicea — dar cred că ţelul lui
E mai uşor: Tangerul sau Ceuta.

REGELE:
Mărească-i Domnul zelul şi ajute-l,
Şi crească-i slava ! Dar la ce-nţelegeri
Ajuns-aţi împreună ?

DON GONZALO:
Olivenza
Şi Moro, Serpa, Toro cere dînsul,
In schimb cedîndu-ţi ţie Villaverde
Şi Almendral, Mertola şi Herrera,
Intre Castilia şi Portugalia.

REGELE:
Neîntîrziat să iscălească totul !
Dar spune-mi, cum a fost călătoria ?
Eşti istovit şi împlinit-ai multe.

DON GONZALO:
Nu ostenesc nicicînd slujindu-ţi, rege.

REGELE:
Şi e frumoasă foarte Lisabona ?

DON GONZALO:
Mai mare n-are Spania cetate;
Iar dacă porunceşti, înfăţişa-voi
Tot ce-am văzut: privelişti minunate
Ori lucruri ce-s vestite-n lumea toată.

REGELE:
Un jeţ ! M-ar încânta să te ascult.

DON GONZALO:
Din Cuenca, însuşi sânul
Spaniolului pământ,
Naşte-mbelşugatul Tajo,
Străbătând o jumătate
Din întinderile noastre
Şi în ocean se varsă
Chiar pe ţărmurile sacre
Ale-acestei vechi cetăţi,

Mai la miazăzi de dânsa.
Dar nainte ca să-şi piardă
Apele-i vestitul nume,
El alcătuieşte-un port,
Între două culmi de munte,
Unde vin de pretutindeni
Bărci, corăbii, caravele.
Saetii vezi şi galere,
Mii, încât de pe pământ,
O cetate mare-ţi pare,
Unde rege e Neptun.
Străjuiesc, dinspre apus,
Două fortăreţe portul:
Cascaes şi *San Gian;*
Şi-s puternice, cum n-afli
Altele-n întreaga lume.
Şi la nici măcar o leghe
De cetatea cea semeaţă,
Stă Belenul, mănăstirea
Sfîntului, ce se cunoaşte
După piatră, cum şi după
Leul ce o străjuieşte;
Regi catolici şi creştini,
Şi regine-şi au acolo
Veşnicele lor sălaşe.
Dar zidirea nensemnată
Dinspre-Alcântara apoi
Se întinde-o leghe bună
Până către mănăstirea
Din Jabregas; se-află-n mijloc
Valea mândră, ce-o-ncununã
Trei coline minunate,
Ce l-ar ului pe-Apeles
Dac-ar sta să le picteze;
Căci, privite de departe,
Par nişte ciorchini de perle,
Atârnând din nalta boltă
În nemărginirea cărei,
Zece Rome încifrate
Vezi în mănăstiri, biserici,
Edificii, străzi pavate,
Case nobile, blazoane,
Arme şi scripturi, cum şi
În dreptatea-i neştirbită,
Şi-n *Misericordia*
Cave malul i-l cinsteşte,
Ce şi Spania-ar cinsti-o,
Învăţând măcar s-o aibă.
Lucrul care-l laud, însă,
Cel mai mult din toate astea,

Este faptul că din însăşi
A castelului incintă,
Cale de vreo şase leghe,
Marea intră pînă-n poarta
A vreo şaizeci de sălaşe,
Dintre care unul este
Mănăstirea Odivelas,
Unde chiar cu ochii mei
Şase sute şi treizeci
De chilii văzut-am, unde
Sînt călugăriţe şi
Laice surori mai multe
De o mie două sute.
De aice, nu departe,
Lisabona are-o mie
Una sută şi treizeci
De frumoase vile, care,
Pe la noi, prin Betica,
Se numesc gospodării,
Toate cu alei de plopi
Şi grădini; oraşul are
Chiar în centru-o mare piaţă,
Ce se cheamă *del Rucio,*
Aşezată minunat,
Care-acum un veac şi, poate,
Chiar mai bine,-avea nisipul
De al mării val scăldat.
Astăzi, însă, de la piaţă
Până la al mării ţărm,
Sînt treizeci de mii de case,
Căci s-a-ntins oraşul unde
Marea s-a retras în matcă.
Au o stradă ce se cheamă
Rua Nova — Strada Nouă,
Unde-atîtea bogăţii
Afli, de prin Orient,
Încât regele mi-a spus,
Că un negustor de-acolo,
Neputîndu-şi număra
Banii mult prea mulţi ce-i are,
Doar cu baniţa-i măsoară.
In cetatea unde-şi are
Portugalia palatul
Regelui, corăbii vin,
Mii şi mii, cu orz şi grîu
De prin Anglia şi Franţa,
Căci al regelui palat,
Sărutat de rîul Tajo,
E zidirea lui Ulise;
Pentru măreţie, asta

îi ajunge: de la dînsul
Numele îşi ia cetatea,
Care pre latina limbă
Cheamă-se Lisabona;
Armele cetăţii sînt
Ceru-albastru, peste care
Rănile-s închipuite
Lui Don Alfonso Enriquez
Date-n cruntă bătălie
De Cerescul împărat,
în imensu-i arsenal
Are nave fără număr,
Cele de război fiind
Uriaşe, încît cei
Care de pe ţărm le văd,
Spun că-s nalte pîn-la stele.
Ţi-aş mai spune,-n deosebi,
Cum vecinii noştri văd,
Stînd la masă, peştii prinşi
în năvod la poarta lor,
Sau intrînd pe poartă după
Ce-au trecut prin ochiul plasei.
Să-ţi mai spun se cere cum
Vin în fiecare seară,
Bărci la ţărmu-i, peste-o mie,
încărcate cu de toate;
Aduc mărfuri hărăzite
Zilnicului trai uman:
Pîine, vin, ulei şi lemne,
Soiuri de gustoase fructe,
Nea din Sierra de Estrella,
Ce pe capete-i purtată
Şi vîndută-apoi pe străzi,
Oamenii strigîndu-şi marfa.
Dar mă ostenesc zadarnic,
Căci ar însemna să număr
Stelele roind pe boltă,
Povestindu-ţi doar o parte
Despre-acest bogat oraş.
Majestate, una sută
Şi treizeci de mii de oameni
I-s locuitori cetăţii
Ce mai are şi un rege
Care mîinile-ţi sărută;
Să nu-ţi ostenesc urechea,
Eu aş încheia aici.

REGELE:
Pun mai mult preţ,
Don Gonzalo,

Pe descrierea făcută,
Decît aş fi pus pe faptul
De a fi văzut cetatea
însumi eu. Ai fii ?

DON GONZALO:
Mărite,
Am o fată doar, cu care
S-a-ntrecut în daruri firea,
Negrăită frumuseţe
Dăruindu-i.

REGELE:
Aş dori
S-o căsătoresc eu însumi.

DON GONZALO:
Voia ta e sfîntă, rege;
Pentru dînsa mă-nvoiesc;
Însă cine este soţul ?

REGELE:
Chiar de nu-i acum în ţară,
Din Sevilla-i — şi se cheamă
Don Juan Tenorio.

DON GONZALO:
Vestea bună, de îndată,
O voi duce Donei Ana.

REGELE:
Fie-ntr-un ceas bun.Te-ntoarce,
Don Gonzalo, cu răspunsul.
(Ies, şi intră DON JUAN TENORIO şi CATALION.)

DON JUAN:
Pregăteşte aste iepe,
Să fugim...Catalinon.

CATALINON:
Sînt — şi nu Canalion

DON JUAN:
Om de bine-s eu, pricepe !
Nu am chef, mă rog frumos,
Să se spună: „El a fost !"
Numele mi-i cam anost,
Dacă e întors pe dos.
Pregăteşte aste iepe !

Cît pescarii zarvă mare
Face-vor, ne-or fi scăpare
Doar picioarele sirepe
Din încurcătură...

CATALINON:
Vrei
Să-ţi faci cheful cu Tisbea ?

DON JUAN:
Să seduc oricînd femeia
Este vechiu-mi obicei.
Ce-mi baţi capul veşnic, cînd
Firea-mi ştii ?

CATALINON:
Ţi-o ştiu, ehei,
Ciumă eşti pentru femei.

DON JUAN:
Mort după Tisbea sînt !

CATALINON:
E plătită greu, Tisbea,
Ospeţia ta deplină !

DON JUAN:
Cu-a Cartaginei regină
N-a făcut la fel Enea ?

CATALINON:
Moartea, zău, ţi se cuvine
Pentru-atîtea fapte rele
Şi-nşelătorii mişele !

DON JUAN:
Las' pe mine ! Las' pe mine !
Chiar că eşti Catalinon !

CATALINON:
Cînd e vorba de sedus,
Nu mă vreau altfel — şi nu
Nu mă vreau Canalion.
Vine ! Iat-o ! Vai de ea !

DON JUAN:
Iepele le pregăteşte.

CATALINON:
Răsplătită eşti regeşte

Pentru omenia ta.
(Iese CATALINON şi intră TISBEA.)

TISBEA:
Mie însămi mi-s străină
Cît timp nu eşti lîngă mine.

DON JUAN:
Nu te cred, că n-am pricină;
Te prefaci — o ştiu prea bine.
Dar de ce ? De m-ai iubi,
Sufletul mi-ai alina.

TISBEA:
Sînt a ta.
De sînt aici,
Ce-aştepţi, oare-i teama ta ?

DON JUAN:
De pedeapsa şi năpasta
Dragostei mă tem mereu;
Dacă-s viu în tine eu,
Gata sînt în clipa asta
Să-mi dau viaţa, fără preget,
Credincios slujindu-ţi ţie;
Jur că o să-mi fii soţie,
C-o să-ţi pun inelu-n deget.

TISBEA:
Nu-s de neam... Tu eşti...

DON JUAN:
Ei, şi ?
O, amorul este rege,
Potrivind prin dreaptă lege
Pînze cu mătăsării.

TISBEA:
Eu te-aş crede,-ntr-adevăr,
Dar bărbaţii-s trădătorii

DON JUAN:
Cu putinţă-i să-mi ignori i
Chinul ?
Azi cu lungul păr
Sufletul mi-l legi...

TISBEA:
O, eu
Ţi-aş fi tare credincioasă;

Tu mi-ai fi stăpîn în casă,
Prin cuvîntul tău, mereu.

DON JUAN:
Ochi frumoşi, care de viu
Mă ucideţi ! O, mă jur
Soţul ei că am să fiu !

TISBEA:
Ţine însă minte bine
Ca există Dumnezeu şi moarte !

DON JUAN [4]
(aparte):
Las' pe mine ! Las' pe mine !:
Cît mă lasă Dumnezeu,
Sclav să-ţi fiu îmi e dorinţa:
Iată-mi mîna şi credinţa.

TISBEA:
Darnică-n răsplată-s eu.

DON JUAN:
Nu mai pot s-aştept o clipă !

TISBEA:
Potoleşte-te, văpaie !
Ne va fi-un culcuş de paie
Patul nunţii — in colibă.
Tu-ntre trestii te ascunde
Pîn-atunci.

DON JUAN:
M-ascund acum,

Dar pe unde intru, cum ?

TISBEA:
Vino, să-ţi arat pe unde.

DON JUAN:
Mi-aflu fericirea-n tine !

TISBEA:
Dragostea de mi-i trădată,
Dumnezeu o să te bată.

DON JUAN
(aparte):
Las' pe mine ! Las' pe mine !

(Ies, şi intră CORIDON,
ANFRISO, BELISA, CÎNTĂREŢI.)

CORIDON:
Hei, chemaţi-o pe Tisbea !
Voi, flăcăi, veniţi, grămadă !
Singur singurel să vadă
Oaspele ograda-aceea.

ANFRISO:
Nu-i nimic mai crud, mai rău !
O, Tisbea, o, Lisindră.
Vai şi-amar de cel ce intră
Salamandră-n focul său !
Dar fără Tisbea jocul
Nu-l putem porni.

BELISA:
Îndată
S-o chemăm aicea.

CORIDON:
Iată
Şi coliba ei.

BELISA:
Dar locul
Ăsta-i mult mai bun.

CORIDON:
O fi
Ocupată cu cei doi,
Pizmuiţi atît de noi ?

ANFRISO:
Toţi o ştim doar pizmui.

BELISA:
Dar cîntaţi pînă se-arată,
Să jucăm !

ANFRISO
(aparte):
Dar tihnă, oare,
Cum îşi poate-afla sub soare
Gelozia-mpătimată ?

Pescarii cîntă:
Fata a ieşit să pescuiască,
”Dar, în loc să prindă peşti,

Ea a prins în plasă
Inimi omeneşti.. . ”
(Intră TISBEA.)

TISBEA:
Ajutor ! In flăcări ard !
Mi se face scrum coliba !
Bateţi clopotu-ntr-o dungă,
O, prieteni, căci mi-s ochii
Potopiţi de-atîta apă.
Biata mea căsuţă-i altă
Troia mistuită-n flăcări.
O, de cînd lipsesc cetăţi
Precum Troia, Amor vrea
S-ardă bietele colibe !
Foc, flăcăi ! Ah ! Apă ! Apă !
Amor, sufletul îmi arde ! îndurare !
Ah, colibă, Tu, unealtă a necinstei
Şi a mîrşăviei mele !
Cuib sălbatic de tîlhari !
Adăpost năpastei crunte !
Oaspe crud şi mincinos
Ce cu cinstea pîngărită
Laşi în urmă o femeie !
Nor ţîşnit din valul mării,
Sufletul să mi-l înece !
Foc, flăcăi ! Foc ! Apă ! Apă !
Amor, sufletul îmi arde !
Îndurare ! Sînt femeia
Ce de toţi bărbaţii joc îşi bătea !
Şi toate cele
Ce-şi bat joc de ei ajung
Doar bătaia lor de joc.
Cavalerul m-a-nşelat,
Ah, credinţă juruindu-mi
Şi jurînd că-mi va fi soţ.
Şi mi-a pîngărit el patul,
Şi mi-a pîngărit şi cinstea !
Şi-a făcut cu mine pofta !
Şi cruzimii lui eu însămi
Aripi datu-i-am, prin două
Iepe ce de mine-au fost
îngrijite şi crescute !
Urmăriţi-l, căci pe ele
Vrea să scape de-a-n călare !
însă nu-i nimic, chiar dacă
Fuge, chiar de-o fi să scape.
La măritul nostru rege
Eu voi cere răzbunare !
Foc, flăcăi ! Foc ! Apă ! Apă !

Amor, sufletul îmi arde ! îndurare !
(TISBEA iese.)

CORIDON:
Urmăriţi-l
Pe mîrşavul cavaler.

ANFRISO:
Vai de-acela care tace
Şi îndură ! Insă, ceruri,
Pe nerecunoscătoare
Jur că o voi răzbuna,
Răzbunîndu-mă pe mint.
După dînsa să ne ţinem
Toţi, căci, pradă deznădejdii,
S-ar putea acum să-şi cate
O năpastă şi mai mare.

CORIDON:
Uite-aşa sfîrşesc trufaşii !
Prin încredere şi prin
Nebunie uite-o astăzi
Ce-a ajuns !

TISBEA
(din culise):
Ah ! Foc ! Foc ! Foc !

ANFRISO:
Doamne, se aruncă-n valuri !

CORIDON:
Stai, opreşte-te, Tisbea !

TISBEA:
Foc, flăcăi ! Foc ! Apă ! Apă !
Amor, sufletul îmi arde !
Îndurare ! Îndurare !

(Intră regele DON ALONSO şi DON TENORIO, cu barbă.DIEGO)

REGELE:
Cum ? Ce-mi spuneai ?

DON DIEGO:
Doar adevărul, Doamne.
De caz sînt sigur prin scrisoarea asta,
Trimisă de ambasadorul tău,

Ce mie-mi este frate: l-au găsit,
Chiar în salonul regelui, alături
De o frumoasă doamnă de la curte.

REGELE:
Şi ce rang are preafrumoasa doamnă ?

DON DIEGO:
O, rege, e ducesa Isabela.

REGELE:
Ducesă !

DON DIEGO:
Cel puţin.

REGELE:
Ce îndrăzneală !
Şi unde se-află-acum ?

DON DIEGO:
Alteţei-Tale
Eu adevărul nu pot să-i ascund:
Azi noapte în Sevilla a intrat
Şi-i întovărăşit de-un slujitor.

REGELE:
Ştii cît te preţuiesc, Tenorio;
Aşa că-l voi înştiinţa pe rege
De acest caz, pe fantele rapace
Apoi cu Isabela însurîndu-l;
In acest fel îi voi aduce tihna
Şi ducelui Octavio, ce, încă,
Mai suferă, nevinovat fiind.
Pe Don Juan îndată exilaţi-l.

DON DIEGO:
Şi unde, dacă-mi este-ngăduit"?

REGELE:
Afară din Sevilla deocamdată.
Chiar noaptea asta plece la Lebrija
Doar meritelor bunului său tată
Pentru aceasta mulţumindu-i...
Dar, Dar ce-i vom spune, oare, Don Diego,
Lui Don Gonzalo de Ulloa noi ?
Şi fără a greşi ? Pe Don Juan
L-am însurat cu fiica lui, şi nu ştiu
Cum pot să-ndrept acum greşeala.

DON DIEGO**:**
Doamne,
Tu porunceşte-mi doar să fac ce este
Spre binele acestei doamne, fiica
Unui asemenea ilustru tată.

REGELE:
Un pic uita-va neplăcerea dacă-l
Voi face Mare Majordom Regal.
(Intră un SLUJITOR.)

SLUJITORUL:
Un cavaler tocmai sosit-a, Doamne,
Şi zice că e Ducele Octavio.

REGELE:
Cum ? Ducele Octavio ?

SLUJITORUL:
Da, Doamne.

REGELE:
E limpede că ştie de sminteala
Lui Don Juan şi,-mpins de răzbunare,
Va cere să-i îngădui să-l provoace
Pe-acesta la duel.

DON DIEGO:
Mărite rege,
In mîna ta eroică mi-i viaţa,
Căci însăşi viaţa mea e viaţa unui
Fiu neascultător, ce, tînăr încă,
Viteaz şi zvăpăiat, numit e, totuşi,
De tineri, bravul Hector din Sevilla;
Căci săvîrşit-a fapte năzdrăvane.
O, multe poate dreapta cumpănire
Şi, dacă este cu putinţă, Doamne,
Te rog acest duel să nu-l îngădui.
Da, înţeleg: onoarea ta de tată.
Să intre ducele !
O, cine poate
Să-ţi răsplătească darurile toate ?

REGELE,DON DIEGO

(Intră ducele O C T AV I O,
venind de la drum.)

OCTAVIO:
O, rege, surghiunit şi peregrin,
Vin să-ţi sărut augusta talpă eu.
In faţa ta, mărite, dacă vin,
Mult mai uşor îmi pare drumul greu.

REGELE:
Octavio, duce...

OCTAVIO:
Fug de crudul chin,al sufletului meu;
Vai, o femeie m-a-nşelat, haina —
Şi-un cavaler pentru-asta poartă vina.

REGELE:
Ştim, duce, ştim că eşti nevinovat.
Vom scrie regelui să te repună
În drepturi — chiar dacă ţi-a dăunat
Plecarea. Şi-o soţie mult mai bună
Ţi-om da-n Sevilla, dar, neapărat,
Prin voia-i şi iertarea-i dimpreună.
E-un înger Isabela ? Credem slută
Că e pe lîngă cea aici crescută.
E Don Gonzalo de Ulloa
Mare Comendador de Calatrava.
Frică trezeşte-n mauri el — şi fiecare
De frică-n slăvi pe dînsul îl ridică.
Bogată-n zestre şi virtute, are
Comendadorul o frumoasă fiică,
Minune-ntre minuni privirii mele
Şi soare printre-ale Sevillei stele.
Să-ţi fie, duce, ea, pe veci, consoarta !

OCTAVIO:
Pornind la drum, de-ţi voi plăcea un pic,
Ştiam că fericită-mi va fi soarta.

REGELE:
Să-l ospătaţi pe duce — şi nimic
Să nu-i lipsească.

OCTAVIO:
Cel ce-ţi trece poarta
E copleşit de daruri, încît zic
Că, printre-atîţi Alfonso, tu rămîi
Al unsprezecelea şi cel dintîi.
(Ies REGELE şi DON DIEGO,
şi intră RIPIO.)

RIPIO:

Cum a fost ?

OCTAVIO:
M-am descărcat
De cumplitul meu necaz;
Cred că timpul mi-a fost azi
Bine întrebuinţat.
Caesar m-a cinstit pe mine
Ca pe-alt Caesar, dinadins,
Am venit, văzut şi-nvins.
Da, din mîinile divine
Şi cu-o soaţă m-oi alege;
Şi va face cum va face
Pe-al meu rege să-l împace.

RIPIO:
Nu degeaba lui, ca rege,
Generosul i se zice;
Deci o soaţă de pe-aici ?
Din Sevilla ?

OCTAVIO:
Cu lipici
Sînt femeile, amice,
In Sevilla. Să verifici !
Că-s drăcoase, te uimesc;
Aici nu doar tineri cresc,
Chipeşi, fercheşi şi magnifici.
Soare pur, strălucitor,
Dacă nu-n Sevilla, unde
Sub o mantie se-ascunde
De vreun ochi iscoditor ?
Mulţumirea chinu-acela
Mi-l alină.
(Intră DON JUAN şi CATALINON.)

CATALINON
(aparte, lui Don Juan):
Stai, senor !
Vezi pe-acel Săgetător
Ce-o pierdu pe Isabela ?

DON JUAN:
Mai degrabă Capricorn...
Ştii să te prefaci !

CATALINON
(aparte):
Laudă-l şi-l linguşeşte
După ce i-ai pus un corn !

DON JUAN
(ducelui):
Prea devreme rechemat
Nevoind să fiu de rege,
Voia lui fiindu-mi lege,
Eu din Neapole-am plecat,
încît, duce, cum să spun,
Vreme nici de-un bun rămas
N-am avut.

OCTAVIO:
Ferice ceas !
Dau de un prieten bun în Sevilla !

DON JUAN:
Scumpe duce,
Mi se împlineşte ruga:
Ca să-ţi fiu în toate sluga.
Ceasul bun te-aduce.
Neapolele n-are seamăn !
Poţi să-l părăseşti cîndva
Doar pentru Sevilla mea,
Că-i cu dînsa frate geamăn.

OCTAVIO:
Asta dacă mi s-ar spune,
Pe meleag napolitan,
Zău, n-aş crede, Don Juan,
Ci aş rîde de minune,
însă, în Sevilla stînd,
În zadar cuvinte caut
Ca îndeajuns s-o laud;
Nu găsesc nici un cuvînt...
Cine vine-aşa grăbit ?

DON JUAN:
A, Marchizul de la Moţa.
Să forţez oleacă nota
Politeţii sînt silit...

OCTAVIO:
Braţu-mi, spada or să-ţi steie
Sprijin orişiunde-n lume.

CATALINON
(aparte):
Poate de la tine,-anume,
Să-i mai pice vreo femeie,
Căci îi plac aşa.

DON JUAN:
Mă bucur
De prietenia-ţi, duce !
Şi foloase v-aş aduce
Eu, în fel de fel de lucruri.
(spre Octavio)
Sluga voastră !
(spre Ripio)
Şi ortacul !
Unde te-aflu, frăţioare ?
In Los Pajarillos, care
E un mîndru tabernacul.
(Ies OCTAVIOşi RIPIO,
şi intră ARCHIZUL DE LA MOŢA.)

MOŢA:
Bun prieten, n-am ce zice !
De o zi întreagă-l caut !
Sufăr că-i absent ! Precaut,
El se-ascunde-şi-i aice !
Drace, vrednic mă socot
De favorurile-aceste !
(aparte)
Dacă nu e rost ca peste
Altă fată iar să pice,
Sau femei de orice fel,
Poţi să te încrezi în el.
Căci, dacă e crud cu ele,
E, în rest, hidalgo-n lege.

DON JUAN:
Prin Sevilla ce se drege ?

MOŢA:
Curtea s-a mutat...

DON JUAN:
Şi-acele Doamne de pe-atunci ?

MOŢA:
Pe ducă.

DON JUAN:
Şi Ines ?

MOŢA:
În chip de mort.
In Vejel, străvechiul port,
Pregătită-i să se ducă.

DON JUAN:
E un loc grozav de trai
Pentru fosta mare doamnă !

MOŢA:
Timpul spre surghiun o-ndeamnă.
La Vejel se duce.

DON JUAN:
Vai,
O să moară ! Şi Constanţa,?

MOŢA:
Ti se face rău s-o vezi.
N-are păr, sprîncene... Crezi ?
S-a spînit — însă speranţa
I-a rămas: cînd *velha-i* zic
Portughezii, belă doamnă
Ea se crede.

DON JUAN:
Şi-asta-nseamnă
Pe la ei *bătrînă.* Sic ! Teodora ?

MOŢA:
Mă omori !
Astă vară a scăpat
De sfrenţie.

DON JUAN:
Ce păcat !

MOŢA:
A fost gîrlă de sudori !
Fragedă-i acum, şi nouă,
Parcă mai mult ca-nainte:
Ieri mi-a aruncat un dinte,
învelit în flori cu rouă.

DON JUAN:
Julia ?

MOŢA:
Cu fardul... Zici
Cea din Candilejo, nu ?

DON JUAN:
Tot pe păstrăvi ?

MOŢA:
Ba acu'
Ţi se vinde pe plătici.

DON JUAN:
Prospătură mai cu streche
Pe la Cantarranas naşte ?

MOŢA:
Multe, mult prea multe broaşte !

DON JUAN:
Şi surorile-pereche ?

MOŢA:
Vii. Şi maica din Tolu...
De la maica Celestina
Ea le-a învăţat doctrina.

DON JUAN:
Zgripţuroaica ! Le-o făcu !
Cea mai mare cum arată ?

MOŢA:
Are-un fante fără-un sfanţ.

DON JUAN:
Posturi ţine,-aşa, în lanţ ?

MOŢA:
E o sfîntă-adevărată !

DON JUAN:
Şi cealaltă ?

MOŢA:
Stors te lasă !
Nu pierde-un prilej mai bun:
Stoarce tot, şi... cum să spun...

DON JUAN:
Bună-i de spălătoreasă !
Chiulul ?

MOŢA:
Uneia i-am tras
Cu Don Pedro de Esquinel,
Astă noapte. Hai ce-a fost !
Noaptea asta, cică,-i rost
De-alte două.

DON JUAN:
Are haz.
Merg şi eu; am şi eu două
Cuibuleţe mai de soi,
Unde pentru amîndoi
S-au păstrat şi două ouă.
Şi *terenul, trupa* ?

MOŢA:
Toate
N-or să moară fără mine;
Intru... pat mă simt mai bine;
Vreau ceva ce nu se poate.

DON JUAN:
Cum ? Ea nu-ţi răspunde ?

MOŢA:
Nici
N-ai habar cît mă stimează !

DON JUAN:
Cine-i ?
MOŢA:
Vara mea.

DON JUAN:
De vază ?

MOŢA:
Da — şi-i de curînd pe-aici.

DON JUAN:
Unde-a fost ?

MOŢA:
O, dona Ana
De Ulloa fu să-şi vadă
Tatăl într-o ambasadă.

DON JUAN:
Unde ?

MOŢA:
Păi, în Lisabona.

DON JUAN:
Şi-are farmec !

MOŢA:
Nicăirea
Mai frumoasă n-ai afla
Pe-astă lume, căci cu ea
S-a-ntrecut în daruri Firea.

DON JUAN:
Trebuie s-o văd şi eu !

DON JUAN, MOŢA:

MOŢA:
Ai vedea o frumuseţe
Care poate să răsfeţe
Ochii regelui, mereu.
Ia-o iute de soţie.
Regele i-a dat un mire
Despre care n-am de ştire !
Nu te place ea ?

DON JUAN:
Îmi scrie.

MOŢA:
Simţind ce-o să mi te vîre
Marele seducător !

DON JUAN:
Preaferice eşti ! Dă-i zor !

MOŢA:
Cea din urmă hotărîre
I-o aştept.

DON JUAN:
Prilejul bun
Nu-l scăpa ! Te-aştept!

MOŢA:
Revin !

CATALINON
(slujitorului):
Don Rotund, Pătrat... amin !
Adios !

SLUJITORUL:
La fel îţi spun !

(Marchizul şi slujitorul lui ies.)

DON JUAN:
Singuri sîntem...
Tu, degrabă,
Urmăreşte-l pe marchiz,
Ce-n palat s-a şi închis.
(Catalinon iese.
Vorbeşte o FEMEIE, printr-un grilaj.)

FEMEIA:
Psst ! Hei ! Cine-i ?

DON JUAN:
Cine-ntreabă ?

FEMEIA:
Psst ! Fiţi bun, veniţi încoace;
Am colea un bileţel;
E pentru marchiz; în el
Tihna unei doamne zace.

DON JUAN:
Bine,-o să i-l dau; amici
Fost-am, doar, şi am rămas.

FEMEIA:
O, senor străin, vă las...
(Iese.)

DON JUAN:
Glasul a pierit !...
Aici N-o fi vreo vrăjitorie ?
Cu biletu-n mînă sînt.
A venit pe-aripi de vînt,
Ca să-mi cadă-n palmă mie !
L-o fi scris, de bună seamă,
A lui Moţa preafrumoasă;
Nu-n zadar pe-aici, pe-acasă,
Prin Sevilla, mulţi mă cheamă
Marele Seducător:
Marea mea plăcere este
Fete să seduc, neveste,
Pîngărind onoarea lor.
Chiar am să-l deschid, ei, drace !
Nu mai sînt în piaţă... Fie !
Dar de-i altă viclenie ?
Asta, zău, să rîd mă face !
Ah, dar e deschis. Frumos ! Şi-i al ei
— căci iscăleşte Dona Ana;

glăsuieşte:
Tatăl meu necredincios,
Vai, în taină mă mărită !
Nu mă pot împotrivi,
Nici nu ştiu de pot trăi,
Căci sînt morţii hărăzită.
O, iubirea-mi înfocată
De o preţuieşti nespus;
De-i adevărat ce-ai spus,
Cu acest prilej arată.
Pe la unsprezece, clanţa
S-o apeşi, iubitul meu !
Noaptea asta chinul greu
Vei cunoaşte, şi speranţa,
Şi iubirea care moare.
Dar drept semn, la mine-n poartă,
Pentru Lenorilla, poartă
O mantie de culoare.
Cred în tine, doamne, cît ! O, adio !
Biet amant !
Şi-alţii pierd aşa riscant ?
De pe-acum de farsă, rîd !
O s-o am prin rapt viclean,
Precum ducelui acela
I-o răpii pe Isabela
Pe meleag napolitan.
(Intră CATALINON.)

CATALINON:
Vine-acuşi marchizul.

DON JUAN:
Rob
Noaptea asta-mi eşti !

CATALINON:
Blestem !
De-altă farsă rea mă tem !

DON JUAN:
Şi ce farsă !

CATALINON:
Nu aprob !
Zău c-o s-o păţim, senor,
Căci o farsă mai parşivă
Ni s-o-ntoarce împotrivă.

DON JUAN:
Uite-mi-l predicator !

Pe obraznic !

CATALINON:
Pe viteaz
Judecata-l face.

DON JUAN:
Aş !
Teama-l face pe cel laş.

CATALINON:
Vei plăti, în orice caz !

DON JUAN:
Slugii i se cere-un dar:
Gînduri proprii să nu coacă,
Să asculte şi să facă,
Fără a crîcni măcar.
Slujba-i joc — şi-n joc te frigi;
Dacă vrei cîştig în joc,
Fă orice, oricînd, pe loc.
De faci multe, mult cîştigi.

CATALINON:
Iar de faci şi nu taci mîlc,
Pierzi din greu...

DON JUAN:
A doua oară
Fulgii ai să vezi că-ţi zboară,
De nu-mi prinzi întîiul tîlc.

CATALINON:
Gata ! Tîlcu-i sacrosanct !
De-azi, cu tine îndrăznesc
Tigrul chiar să-l siluiesc,
Sau un ditai elefant.
Chiar c-un stareţ mă măsor:
De mi-i porunci să tacă
Sau să-l siluiesc oleacă,
Nici n-am să crîcnesc, senior.

DON JUAN:
Taci. Marchizul ! Vine !

CATALINON:
Cum,
Siluitul va fi el ?
(Intră MARCHIZUL DE LA MOŢA.)

DON JUAN:
Am, marchize,-un bileţel,
Dulce gaj, ce chiar acum
Cineva fu să mi-l deie,
Prin grilajul ăsta des;
După voce-am înţeles
Că mi-l dete o femeie.
Cică,-n miez de noapte clanţa
S-o apeşi, (la unsprezece
Vei putea pe poartă trece),
Că-ţi vei împlini speranţa
Dragostei înălţătoare.
Mai există şi-un consemn:
Trebuie să porţi, drept semn,
O mantie de culoare.

MOŢA:
Ce zici ?

DON JUAN:
Că printre zăbrele
Mi s-a dat hîrtia asta.

MOŢA:
O, prin ea-mi alinţi năpasta
Grea a grijurilor mele.
Scump prieten, doar prin tine
Iarăşi sper — şi-s renăscut;
Dă-mi obrazul, să-l sărut !

DON JUAN:
Nu sînt vara ta, vezi bine !
Ea pe tine doar te cere,
Ţi se dăruieşte ţie,
Iar tu-mi dai sărutul mie ?

MOŢA:
Scos din minţi sînt de plăcere !
Soare sfînt, să nu-ţi încetini)
Mersul— ci grăbeşte-l foarte !

DON JUAN:
Asfinţeşte. Nu mai arde.

MOŢA:
Haidem de aici, prieteni,
Şi să ne gătim de noapte. Sînt nebun !

DON JUAN
(aparte): Se şi cunoaşte !

La al nopţii miez te-or paşte,
Insă, mai smintite fapte.

MOŢA:
Vară scumpă, dulce dor,
O, nu eşti cu mine-a vară,;

CATALINON
(aparte):
Drace ! Pe această vară
Zău dacă mai dau un chior !
(Iese MARCHIZUL
şi intră DON DIEGO.)

DON DIEGO:
Don Juan.

CATALINON:
E tatăl tău !

DON JUAN:
Ah, ce porunciţi, senior ?

DON DIEGO:
Mi te vreau ascultător;
Vreau să uit cît eşti de rău.
Fiul meu oare să fie "
însăşi cruntă moartea mea ?

DON JUAN:
O, de ce mă iei aşa ?

DON DIEGO:
Pentru mana-ţi nimic
Regele poruncă-mi lasă
Să te scot eu din cetate,
Indignat cît nu se poate
De o faptă ticăloasă.
O ascunzi de-al tău părinte,
Dar ştiută e de rege;
Gravă-i fapta, după lege;
N-aflu, să ţi-o spun, cuvinte !

DON JUAN:
Să fii inimă sperjură
C-un prieten ? Şi-n palat ?

DON DIEGO:
Deie-ţi Domnul nendurat
O pedeapsă pe măsură.

Chiar de încă ţi se pare
Că se-ndură Dumnezeu,
Te pîndeşte braţu-i greu
Pentru-atîta profanare.
Judecata cînd şi-o ţine,
Nendurat e Domnul foarte;
Nu te iartă nici în moarte...

DON JUAN:
Nici în moarte ?
Las'pe mine !
Pîn-acolo-i lungă cale !

DON DIEGO:
Scurtă va să ţi se pară !

DON JUAN:
De-i voi face, bunăoară,
Eu, pe plac, Alteţei-sale,
Calea lungă se va face ?

DON DIEGO:
Hm, cît ducele se simte
Greu jignit, ca şi-nainte,
Şi cît Isabela pace
N-o să-şi afle după toate
Relele pricinuite,
în Lebrija te trimite
Pentru marile-ţi păcate.
Pentru un tîlhar de viţă
E uşoară condamnarea.
(aparte):
Dar de-ai şti şi de-ntîmplarea
Cu sărmana pescăriţă,
Ce-ai mai suferi, bătrîne !
Tot ce fac şi spun e-n van !
Fiule, pedeapsa ta-n
Grija Domnului rămîne.
(Iese.)

CATALINON:
Cît a fost de-nduioşat !

DON JUAN:
Plînge prefăcut şi el!
Toţi bătrînii fac la fel.

CATALINON:
însă, uite, s-a-nnoptat,

DON DIEGO:
Hai după marchiz.

CATALINON:
îndată !
O să-l razi de preaiubită !

DON JUAN:
Farsa-i nemaipomenită !

CATALINON:
De-am scăpa basma curată
Şi de-aici !

DON JUAN:
Uitaşi că proba
De bătaie se şi gustă !

CATALINON:
Eşti pentru femei lăcustă !
Pot să bat despre-asta toba,
Căci de tine s-ar feri,
Cînd s-ar da în ţară sfară,
Orice fată cînd, afară,
Toboşarul ar rosti:
„Toţi ferească-se, anume,
De un om, Seducătorul
Spaniei — cuceritorul
De femei !"

DON JUAN:
Mi-ai dat un nume !...
(Intră MARCHIZUL, în ţinută de seară,
cu LĂUTARI,plimbîndu-se pe scenă.)

Lăutarii cîntă:
Cel ce la un bine speră,
Pe cît speră şi disperă

DON JUAN:
Asta ce-i ?

CATALINON:
Muzica**.**

DON JUAN:
A !

MOŢA:
Bardul îmi grăieşte parcă !

Cine-i ?

DON JUAN:
Să ghiceşti încearcă !

MOŢA:
Don Juan ?

DON JUAN:
Marchizul ?

MOŢA:
Da.
Cine altul poate fi ?

DON JUAN:
După capa colorată
Te-am recunoscut îndată.

MOŢA:
Hai, cîntaţi, Don Juan e-aci.

Lăutarii cîntă:
Cel ce la un bine speră,
Pe cit speră şi disperă.

DON JUAN:
Cin'stă-n casa ce-o priveşti ?

MOŢA:
Don Gonzalo.

DON JUAN:
Şi-ncotro ?

MOŢA:
Eu ? La Lisabona.

DON JUAN:
O,
Cum, cînd la Sevilla eşti ?

MOŢA:
Ce te miri ?
Au nu se-ascunde
Răul portughez în cele
Ce-n Castilia-s bunicele ?

DON JUAN:
S-o ascunde... însă unde ?

MOŢA:
Chiar pe stradă, bunăoară:
Strada Sierpe, unde-i vezi
Pe Adamii portughezi
Din această vale-amară
Ispitiţi cu... muşcături.
Mii de Eve daurite
Sînt asemenea ispite
Ce-ţi storc banii.
Greu te-nduri
S-o iei razna la vînat
Noaptea, pe acest coclaur
Tot ce-ţi pare ziua aur
Noaptea-i pîntec deşertat.
Într-o noapte-n cap chiar mie
îmi zvîrliră zoaia toată,
Şi-am găsit că e stricată
Portugheza scârnăvie.

CATALINON:
Eu mă duc să-i trag un chiul.î
Este rost de unul...

DON JUAN:
Unde?

MOŢA:
Însă poţi cam greu pătrunde.

DON JUAN:
Mi-l cedezi ?

MOŢA: Curaj destul
Ştiu că ai.

DON JUAN:
Mă du la casă
Şi fii sigur că nu-mi scapă.

MOŢA:
Ia-ţi pe umeri astă capă,
Totul mai uşor să-ţi iasă.

DON JUAN:
Capa mi-i binevenită.
Haide, du-mă la viţică.
De ajungi la o adică,
Vocea, vorba mi-o imită.
Jaluzeaua ei... O vezi ?

Da, o văd.
Spui „Beatriz",
Intri...
Şi, iubit marchiz,
Cum e ?

MOŢA;
Toată-i reci zăpezi.

CATALINON:
Reci zăpezi schimbate-n zloată !

MOŢA:
Eu în Gradas vă aştept.

DON JUAN:
Pe curînd.

CATALINON:
Noi mergem drept...
Unde ?

DON JUAN:
Nu mai taci odată ? !
Să iau taurul de coarne.

CATALINON:
Ce să zic, nimic nu-ţi scapă.

DON JUAN, CATALINON:

CATALINON:
Aţîţi laurul senor !

DON JUAN:
Ba chiar el îmi dete-o capă !
(Ies DON JUAN şi CATALINON,)

MOŢA:
Că sînt eu va crede.Iată
Unchiul straşnic.Nimereală
Din greşeală !O greşeală
Este lumea asta toată.

LĂUTARII:
(Cîntă):
Cel ce la un bine speră,
Pe cit speră şi disperă.

(Ies şi se aude din culise glasul Donei Ana)

DONA ANA:
Ticălos infam şi crud,
Nu eşti el !

DON JUAN:
Ba-s tocmai el.

DONA ANA:
Minţi ! Minţi ! Minţi, duşman mişel.
(Intră DON GONZALO, cu spada scoasă.)

DON GONZALO:
Glasul ăsta, ce-l aud,
E al Dofiei Ana !

DONA ANA
(din culise):
Oare
Să-l ucidă nu e nime ?
Vai, m-a necinstit ! Ruşine !

DON GONZALO:
Astfel de neobrăzare
Cu putinţă-i ? Chiar acum
Glasul ei era un clocot,
În a mea ureche clopot.

DONA ANA
(din culise):
Ah, ucideţi-l !
(Intră DON JUAN şi CATALINON, cu spadele în mină.)

DON JUAN:
În drum
Cine-mi stă ?

DON GONZALO:
Crenelul rar
L-ai zvîrlit pe jos, mişele,
Frînt din turnul cinstei mele,
Unde viaţa sta primar.

DON JUAN:
Lasă-mă să trec.

DON GONZALO:
În zbor,

Doar prin spada mea tăioasă !

DON JUAN:
Vei muri.

DON GONZALO:
Puţin îmi pasă !

DON JUAN:
Sînt silit să te omor.

DON GONZALO:
Mori, infame ! !

DON JUAN:
Iată cum !

CATALINON:
De mai scap de data asta,
Cu serbări, cu farse,-basta !

DON GONZALO:
Mi-ai curmat al vieţii drum !

DON JUAN:
Ţi-ai riscat-o singur.

DON GONZALO:
Da,
Nu-mi slujea, n-o pot deplînge.

DON JUAN:
Să fugim !
(Ies DON JUAN şi CATALINON.)

DON GONZALO:
Lăsîndu-mi sînge,
A crescut vigoarea mea.
Mort sînt.Pentru ucigaş,
însă, ura mea va creşte !
Trădătorul e, firește,
Trădător fiindcă-i laş.
(Slujitorii îl ridică pe DON GONZALO mort; intră MARCHIZUL DE LA MOŢA şi LĂUTARII.)

MOŢA:
Bate-al nopţii miez; tiran,
Don Juan mai întîrzie.
Aşteptarea-i silnicie !
Intră DON JUAN şi CATALINON.

DON JUAN:
O, marchize !

MOŢA:
Don Juan ?

DON JUAN:
Iată-ţi colorata capă.

MOŢA:
Chiulul ?

DON JUAN:
Morţii i l-am tras,
Doar cu altul a rămas.

CATALINON:
O, senior, de mort te scapă.

MOŢA;
Deci a mers ? Vai, ce m-oi face !

CATALINON
(aparte):
Tu eşti înşelatul numa !

DON JUAN:
A fost scump plătită gluma.

MOŢA:
O plătesc eu, fii pe pace;
Eu doar o nemulţumii...

DON JUAN:
Bate-al nopţii miez.

MOŢA:
O viaţă
Vreau, cît draga mă răsfaţă,
Dimineaţă, să nu vii !

DON JUAN:
Ei, succes, marchize.

CATALINON
(aparte):
Lungă,
Biet marchiz, ţi-o fi năpasta !

DON JUAN:
Să fugim.

CATALINON:
Senor, în asta
Nu e vultur să m-ajungă !
(Ies.)

MOŢA;
Duceţi-vă şi voi... Eu
Mă vreau singur nopţii domn.

SLUJITORI:
Noaptea neagră pentru somn
A făcut-o Dumnezeu.
(Ies toţi, marchizul rămîne singur.)

DIN CULISE:
O, s-a mai văzut vreodată
Astfel de nenorocire ?

MOŢA;
Doamne ! Zarvă-aud în piaţa
Marelui palat regal !
Oare ce s-o fi-ntîmplat
În al nopţii ceas tîrziu ?
Vai, mă trec fiori de gheaţă.
De aice totul pare
Că-i o nouă Troia-n flăcări,
Căci lumini fără de număr
Par imensă vîlvătaie.
Vai, în escadroane, parcă
Sfeşnicele vin spre mine !
O, de ce se-ntrece focul
Cu a stelelor lumină,
Împărţindu-se-n escadre ?
Vreau să ştiu din ce pricină.
(Intră DON DIEGO TENORIO
şi GĂRZILE în mîini cu mari sfeşnice.)

DON DIEGO:
Cine-i ?

MOŢA:
Unul care-aşteaptă
S-afle ce-i cu zarva asta
Şi pricina care-i este.

DON DIEGO:
Arestaţi-l !

MOŢA
(pune mina pe spadă):
Cum ? Pe mine ?

DON DIEGO:
Spada-n teacă ! Vitejia
Cea mai mare este-acum
Să uităm de arme.

MOŢA: Cum,
Cu Marchizul de la Moţa
Se vorbeşte-aşa ?

DON DIEGO:
Cu dînsul !
Spada s-o predaţi îndată
E a regelui poruncă.

MOŢA:
Doamne sfinte !
(Intră regele cu suita.)

REGELE:
N-o să-ncapă-n
Spania şi-n Italia toată,
De-n Italia se duce.

DON DIEGO:
Iată-l pe marchiz, senor.

MOŢA:
Porunceşte-Alteţa Voastră
Arestat să fiu ?

REGELE:
Luaţi-l !
Capu-ntr-un cîrlig să-i puneţi !
Cum, cutezi să-mi stai în faţă ?

MOŢA:
O, tirane glorii ale
Zeul iubirii, Amor,
Mult uşoare-n zborul vostru,
Dar apăsătoare-n viaţă !
Bine-a zis un înţelept
Că primejdia pîndeşte
între gură şi pahar.
Dar a regelui mînie
Mă uimeşte, mă-nspăimîntă,

Căci de ce să m-aresteze ?

DON DIEGO:
Cine poate şti pricina
Dacă nu Domnia Voastră ?

MOŢA:
Eu **?**

DON DIEGO:
Să mergem.

MOŢA:
Curioasă,
E încurcătura asta.

REGELE:
Marchizul, de îndată judecat,
Scurtat de cap să fie mîine;
Comendadorul fie-nmormîntat
Cu ţoală pompa ce i se cuvine;
Solemnă-nmormîntare el să aibă,
Aidoma cu feţele regeşti;
Mormîntul străjuit de o statuie
Să-i fie; iară ochilor lumeşti
în mozaic şi gotice inscripţii
Li se vestească răzbunarea lui;
Şi toate astea vreau să se plătească
Din însăşi vistieria regelui.

DON DIEGO:
Unde-i, însă, Dona Ana ?

REGELE:
Stă sub nalta ocrotire
A reginei, Doamnei noastre.
Mare pierdere îndură
Azi Castilia; şi mare
Căpitan va sta să plîngă
De-a pururi Calatrava.
(Ies cu toţii şi intră BATRICIO, logodit bătrîn,
BELISA cu AMINTA şi PASTORI.Se cîntă.)
Iese soarele-n april
Cu trifoi şi dulce tril.
Dar Aminta, steaua-i rară,
Stă mai mîndră să răsară.

BATRICIO:
Pe acest covor de flori,
Unde, peste ierbi brumate,

Drumul soarele şi-l bate
Cu născînda-i rază-n zori,
Staţi, căci locu-i potrivit
Pentru cîntec şi nuntit.

AMINTA:
O, pe soţul meu iubit
Necurmat cîntaţi-mi-l.

GASENO, BATRICIO:

BATRICIO
(Cintă):
Iese soarele-n april
Cu trifoi şi dulce tril,
Dar Aminta, steaua-i rară,
Stă mai mîndră să răsară.

AMINTA:
Bine-aţi zis-o: n-a rămas
Vreun alt viers în chirie.
O, cînd buzele-ţi dau glas
Gura ta de purpur e.
Ruşinoasă, pune-n umbră
Totuşi, soarele de-april.
Cu minciuna-i vorba ta;
Dar de-mi dărui raze, da,
Zău că merit să-ţi fiu luna.
Pentru tine cresc într-una,
Raza-ţi cînd spre-apus se-avîntă;
Zorii vreau să-i văd că-ţi cîntă
Slavă-n toiul lui april.

GASENO, cîntăreţi.
(Cîntă):
Iese soarele-n april
Cu trifoi şi dulce tril,
Dar Aminta, steaua-i rară,
Stă mai mîndră să răsară.
(Intră CATALINON, de la drum.)

CATALINON:
Nunta, domnii mei, se cere
S-aibă oaspeţi de renume.

GASENO:
Pentru toţi nuntaşii-n lume
Oaspeţii sînt o plăcere.

CATALINON:
Cine-i ? Iasă la vedere.

GASENO:
E Don Juan.

CATALINON:
Bătrînul ?

BELISA:
Ba.
Chipeşul său fiu, cumva ?

BATRICIO:
Cavaler şi chipeş...Jur
Că e ceas de rău augur;
Gelozii s-or naşte... Da'
Despre nunta mea de ştire
Cin' i-a dat ?,

CATALINON:
Se află-n drum
Spre Lebrija.

BATRICIO:
Cred, oricum,
Că-i de-un drac trimis... Dar, mire,
Nu-ţi ieşi, mîhnit, din fire !
Ziua nunţii fie-mi plină
Chiar de lume mai străină !
Dar un cavaler !... Zău, jur
Că e ceas de rău augur.

GASENO:
Papa, Popa Juan să vină,
Cel Colos din Rhodos chiar,
Regele, cu curtea sa,
Că-n Gaseno vor afla
Om vîrtos şi bun de dar.
Munţi de pîine am. Vin, iar
Rîuri lungi, un veac să ţină,
Babilonii de slănină,
Să-mpănezi cu ea, de vrei,
Laşe oşti de porumbei
Cum şi puii de găină.
Deci cinstească-mi părul sur,
Azi, în Dos Hermanas, mie,
Cavalerul ce-o să vie.

BELISA:

Fiu de şambelan !

BATRICIO:
Zău, jur,
(aparte):
Că e ceas de rău augur,
Căci lui loc i se va da
Chiar lîngă mireasa mea
Şi-al meu suflet va să fie
Osîndit la gelozie.
Amor, tac şi sufăr, da.
(Intră DON JUAN TENORIO.)

DON JUAN:
Sînt în trecere — şi,-aflînd
Că o nuntă are loc,
Zisu-mi-am c-o s-am noroc
Să stau cu nuntaşii-n rînd.

GASENO:
Ne cinstiţi, senor, oricînd;
Nunta creşte-n măreţie.

BATRICIO:
Ceasul rău îmi spun eu mie
Că-l aduse în alai.

GASENO:
Ei, Batricio, nu-i dai
Loc acestui cavaler ?

DON JUAN:
Cu îngăduinţă, cer
Locul ăsta.
(Se aşază lîngă mireasă.)

BATRICIO:
Însă, vai,
Stînd pe locul ăsta, zău,
Şi-naintea mea, s-ar zice
Mire că sînteţi aice.

DON JUAN:
N-aş alege tocmai rău.
Mirele-i acest flăcău.
Cer iertare c-am greşit.
(aparte):
O, biet soţ nefericit !
(aparte, lui Catalinon):
Taurul se dă bătut.

(aparte):
Dacă taur mi s-a vrut !
Nu mai dau un chior la ora
Asta, eu, pe cinstea ei.
O, biet mire, vrei, nu vrei!
Lucifer conduce hora!
Cu putinţa e, senora,
S-am atît noroc ceresc ?
O, pe mire-l pizmuiesc.

CATALINON:
Pare-mi că minciuni îndur
Zis-am că-i de rău augur
Pe la nunţi un neam crăiesc.

GASENO:
Haidem să prînzim, in tihnă,
Şi-o să guste-apoi odihnă,
Poate, şi domnia ta.
(DON JUAN ia mina AMINTEI într-a lui.)

DON JUAN:
Dar de ce-o ascunzi ?

AMINTA:
E-a mea.

GASENO:
Haidem.

BELISA:
Mai cîntaţi, flăcăi !

DON JUAN:
Ce ziceai ?

CATALINON:
Ţăranii tăi
Ne-or preface în ţarină !

DON JUAN:
Ah, ochi dulci, ah, albă mînă,
Ard în voi ca în văpăi !

CATALINON:
Oaia o vopseşti la stînă
Şi-i dai drumul !... Patru-s cu-asta.

DON JUAN:
Hai, căci ne privesc.

BATRICIO:
Năpasta
Mi-este cavalerul ! Jur
Că e ceas de rău augur !

GASENO:
Hai, cîntaţi.

BATRICIO:
Eu mor.

CATALINON:
E-hei,
Voi cîntaţi — şi-or plînge ei !

ACTUL III

(Intră BATRICIO, gînditor.)

BATRICIO:
Ceas de grijuri, gelozie,
Ce într-una baţi, nătîng,
Chinuri grele, ce te frîng
Chiar de-ţi bat aiurea ţie,
Tu, dispreţ al vieţii, care
Lucruri în neştire faci,
Căci ai şi de la săraci
Ca şi de la cei cu stare,
— Lasă să mă chinui foarte,
Ştim doar gheara-ţi cum înhaţă
Dacă Amor îmi dă viaţă,
Tu îmi dărui numai moarte.
Chin de ce mă faci să-ndur,
Cavalere ? Am ştiut
Eu, de cum mi te-am văzut,
Că-mi erai de rău augur.
Bine-i că s-a aşezat
Lîngă dulcea mea soţie
Şi nici mîna-n farfurie
Să mi-o bag nu m-a lăsat ?
Mîna de-ntindeam, el mie
Iute mi-o îndepărta
Şi striga cît se-ndopa:
„Mocănie, mocănie !"
Iar de mă plîngeam de toate
Celorlalţi, ei doar rîdeau
Şi îmi răspundeau pe şleau:
„N-ai de ce te plînge, frate;
Să te temi nu ai temeiuri;
Totu-i doar o glumă —

şi De la curte poate-or fi
Toate aste obiceiuri."
Bine dat de-o parte-am fost !
însă ce Sodomă-i asta,
Cînd stă altul cu nevasta
Iară soţul ţine post ?
Şi-apoi cellalt derbedeu,
Vrînd să-nfulece sadea,
„Nu mîncaţi ?" — mă întreba.
„N-ai dreptate, domnul meu !"
Şi-mi umfla chiar de sub nas
Bucăţica ! Şi mă-nfruntă
Grea ruşine ! N-a fost nuntă —
Groaznic renghi, doar mie tras !
Poţi să-nduri atîtea, oare,
într-o lume preacreştină ?
Ce mă fac eu, după cină
Dacă vrea şi la... culcare,
Stăruind cu osîrdie ?
La nevastă de-oi intra,
Iar mi-o zice tot aşa:
„Mocănie ! Mocănie !?"
Vine ! Nu mai pot ! Chin crud !
Mă ascund aici... Dar, poate,
Să m-ascund nu se mai poate:
Cred că el m-a şi văzut.
(Intră DON JUAN TENORIO.)

DON JUAN:
Hei, Batricio.

BATRICIO:
Senor...

DON JUAN:
Vreau să-ţi spun...

BATRICIO
(aparte):
Mai mult decît
Că-mi eşti plagă, laţ de gît
Şi năpastă-n viitor ?

DON JUAN:
Că Amintei, suflet demn,
Mi-am dat inima, iar ea
Mi-a dat...

BATRICIO:
Cinstea ei ?

DON JUAN:
O, da.

BATRICIO:
(aparte):
Limpede ca ziua semn:
înţeleg ce-a fost şi ce e !
Dacă nu-l iubeai, mireasă,
Nu-ţi intra în veci în casă !
Ah, eşti şi tu tot femeie.
Pînă-la urmă ea, geloasă,
Poate tristă, disperată
Şi crezîndu-se uitată,
Dată altuia mireasă, —
O scrisoare îmi trimise...
Asta... să mă cheme, ca să
Stăpînesc la ea acasă
Tot ce inima promise.
Asta e... Uitînd de dor,
Află-i alt rost vieţii tale,
Căci de-mi stă vreunu-n cale
Eu cu mîna mea-l omor.
De mă pui s-aleg, înfrînt
Eu mă las — şi-ţi fac plăcerea,
Căci onoarea şi muierea
Rele-n gura lumii sînt.
Nu cîştigă, de-i bîrfită;
Pierde doar — căci zvonu-i slobod,
Şi femeia-i ca un clopot,
După sunet preţuită,
Şi e lucru dovedit
Că femeile pierd tot
Sunetul dogit de-l scot,
Ca un clopot ce-a plesnit.
Nu doresc să mă răsfeţe,
Doar şi tu mă-mpiedici — una
Şi rea, şi bună, ce-ntr-una
Taler e, cu două feţe.
Ia-ţi-o ! Nu-mi doresc, senior,
Viaţa una cu minciuna.
Ia-ţi-o pentru totdeauna !
Vreau neamăgit să mor.
(BATRICIO iese.)

DON JUAN:
L-am răpus prin cinstea-i trează,
Ce-i ţăranilor stăpînă;
Unul de o are-n mînă,
Pentru dînsul şi-o păstrează.

De trădări, minciuni sfruntate,
Se-nţelege, negreşit,
Din oraşe c-a fugit
Să trăiască pe la sate.
Dar cît gîndul încă nu mi-i
Pus în faptă, cu temei,
Voi vorbi cu tatăl ei,
Gaj să-i dau înşelăciunii.
Bine-am descurcat-o ! Fată,
Te vreau chiar în noaptea asta.
Noaptea trece ! Gata, basta,
Haide la bătrînu-i tată.
Voi, ce-mi daţi lumină, nimb,
Stelelor, noroc vreau foarte,
Dacă voi răsplata-n moarte
Mi-o păstraţi de-atîta timp.
(Iese. Intră AMINTA şi BELISA.)

BELISA:
Treci, dezbracă-te, Aminta,
Căci acuşi îţi vine soţul.

AMINTA:
O, nefericită nuntă !
Nu ştiu, nu ştiu ce m-apasă.
Vai, mîhnit a stat tot timpul
Azi Batricio al meu.
Totul e-ncîlcit şi totul
Este numai gelozie.
Doamne, ce nenorocire !
Cavaler e ăsta, care
Mă lipseşte de-al meu soţ ?
Ah, neobrăzarea-n ţară:
Poartă strai de cavaler !
Lasă-mă ! Din minţi sînt scoasă !
Lasă-mă, că mi-i ruşine !
îl blestem pe cavalerul
Care-mi fură mulţumirea.

BELISA:
Mi se pare că şi vine;
Taci, mai apăsat nu calcă
Nimenea decît un soţ.

AMINTA:
Pe curînd, Belisa dragă.

BELISA:
Stinge-i supărarea-n braţe.

AMINTA:
Deie cerul ca suspinul
Meu să-i fie alintare,
Lacrimile — dezmierdări.
(Ies. Intră DON JUAN, CATALINON şi GASENO.)

DON JUAN:
Bun rămas atunci, Gaseno.

GASENO:
Cu domnia ta aş vrea
Să merg şi eu, să-i urez
Fetei mele numai bine
Pentru-atît de mult noroc.

DON JUAN:
Ei, avem şi mîine vreme.

GASENO:
Bine zici; eu sufletul
Cu Aminta mi ţi-1 dărui.

DON JUAN:
Cu soţia mea, adică.
(Iese.)

DON JUAN:
Ei, Catalinon, şi-acuma
Pune şeaua.

CATALINON:
Pentru cînd ?

DON JUAN:
Pentru mîine dimineaţă,
Căci de rîs, de farsa asta
O să moară aurora.

CATALINON:
Dar acolo, în Lebrija,
Ne aşteaptă altă nuntă.
Zău, pe viaţa ta, grăbeşte
Să ajungem la aceasta.

DON JUAN:
Farsa cea mai izbutită
Va fi asta de aici.

CATALINON:

Eu aş vrea din toate astea
Să ieşim basma curată.

DON JUAN:
Dacă este tatăl meu
Al justiţiei stăpîn
Şi privatul sfetnic al Regelui,
de ce te temi ?

CATALINON:
Pe acei care-i privează
Pe-alţii de pedeapsă Domnul
Totdeauna se răzbună.
Iar în joc mai pierd şi cei
Care stau doar şi privesc.
Iar eu jocul ţi-am privit
Şi n-am chef ca, pentru asta,
Să mă pomenesc de-un fulger
Prefăcut întreg în scrum.

DON JUAN:
Pune şeile, căci mîine
In Sevilla vreau să dorm.

CATALINON:
În Sevilla ?

DON JUAN:
Da.

CATALINON:
Ce-aud ?
Nu vezi ce-ai făcut, senor ?
Nu-ţi dai seama că e scurtă
Pîn-la moarte chiar şi viaţa
Cea mai nobilă — că iadul
Te aşteaptă după aia ?

DON JUAN:
Dacă laşi pe mine totul,
Vină-nşelăciuni...

CATALINON:
Senor...

DON JUAN:
Cară-te ! Mă scoţi din fire
Cu-ale tale stranii temeri,

CATALINON:

Silniceşte-l deci pe turc,
Pe persan, pe garamant,
Pe galician, pe scit,
Şi pe troglodit, pe neamţ
Şi pe japonez — şi chiar
Şi pe croitorul care-n
Mînă cu un ac de aur
Necurmat imită numai
Cîntul Alba mea copilă.
(Iese.)

DON JUAN:
Noaptea cu tăcerea neagră
Se întinde; Cît şea şi cu
Puii calcă-n clipa asta
Polul cel mai nalt. In faptă
Vreau să-mi pun înşelăciunea.
Amor este călăuza
înclinării mele-n faţa
Cărei nimeni nu rezistă.
Vreau s-ajung la pat. Aminta !
(AMINTA iese, parcă tocmai sculată din pat.)

AMINTA:
Cine-o strigă pe Aminta ?
E Batricio al meu ?

DON JUAN:
Nu-s Batricio al tău.

AMINTA:
Cine eşti ?

DON JUAN:
Te uită bine
Şi-ai să vezi îndată cine-s.

AMINTA:
Vai, pierdută sînt ! La ceasul
Asta-n locuinţa mea ?

DON JUAN:
Asta este ceasul meu.

AMINTA:
Pleacă, pleacă, am să strig !
Prea treci peste omenia
Lui Batricio — şi află
Că găseşti în Dos-Hermanas

Şi Emilii, ca în Roma,
Şi Lucreţii care ştiu
Crunt să se răzbune.

DON JUAN:
Stai
Şi ascultă-mă o clipă.
Şi bujorii din obraji
Tu în inimă-ţi ascunde;
O, nepreţuiţi bujori !

AMINTA:
Pleacă, vine soţul meu !

DON JUAN:
Eu sînt soţul tău. Te miră ?

AMINTA:
Tu ? De cînd ?

DON JUAN:
De-acum.

AMINTA:
Dar cine
Hotărî ?

DON JUAN:
Norocul meu.

AMINTA:
Cine ne-a unit prin nuntă ?

DON JUAN:
Ochii tăi.

AMINTA:
Prin ce putere ?

DON JUAN:
Doar prin a privirii lor.

AMINTA:
Şi Batricio ?

DON JUAN:
El ştie
Şi te uită.

AMINTA:

Cum, mă uită ?

DON JUAN:
Da, căci eu te-ador.

AMINTA:
Tu ? Cum ?

DON JUAN:
Cu-ale mele braţe.

AMINTA:
Dă-le
La o parte !

DON JUAN:
Cum, cînd totul
E adevărat — şi mor ?

AMINTA:
Ce minciună gogonată !

DON JUAN:
Adevărul vrei să-l ştii ?
Stai, Aminta, şi m-ascultă,
Căci femeia şi-adevărul
Au legat prietenie.
Sînt un nobil cavaler,
Cap al unei mari familii
Ce Tenorio se cheamă,
Stirpe veche din Sevilla.
Tatăl meu îndată după
Rege este preţuit.
Viaţa, moartea greu atîrnă
De cuvîntul lui la curte.
Drumeţind, din întîmplare
Te-am văzut, căci călăuză
Mi-a fost Amor, care totul
Rînduieşte-n aşa fel
încît uită ce-a făcut.
Te-am văzut, te-am adorat,
Şi-al tău foc m-a ars atîta,
Încît să mă-nsor cu tine
Inima mi-a dat imbold;
Nemaipomenită faptă !
Murmure întreg regatul,
Steie-mi regele-mpotrivă,
Piedici pună-mi tatăl meu,
Supărat din cale-afară,
Eu vreau soţul tău să fiu.

Ei, ce spui ?

AMINTA:
Eu ? Ce să zic ?
Adevărul tău se-ascunde
În palavre şi minciuni.
Căci, dacă, precum se ştie,
Cu Batricio-s măritată,
Chiar de se-nvoieşte dînsul,
Cununia nu se poate
Chiar aşa uşor desface.

DON JUAN:
Cum la patul nunţii încă
Nici nu s-a ajuns, eu cred
Că se poate anula
Prin urzeli şi viclenie.

AMINTA:
În Batricio, vai, totul
Limpede-adevăr a fost.

DON JUAN:
Bine: mîna dă-mi, cu ea
învoiala întărind-o.

AMINTA:
Nu-mi umbli cu-nşelăciuni ?

DON JUAN:
Vai, m-aş înşela pe-mine

AMINTA:
Atunci jură-n faţa mea
C-ai să-ţi ţii cuvîntul dat.

DON JUAN:
Jur, senora, pe-a ta mînă,
Ce-i infern de rece nea,
C-am să-mi ţin cuvîntul dat.

AMINTA:
Dacă n-o să-l ţii, te jură
Să te bată Dumnezeu.

DON JUAN:,
Dacă se va dovedi
Că sînt inimă sperjură,
Şi un ticălos perfid,
Să-mi ia viaţa un om...

(aparte)
(mort:Nu viu, mă ferească Domnul !)

AMINTA:
Dup-asemeni jurămînt,
Ţi-s soţie şi-mi eşti domnul.

DON JUAN:
Eu în ale tale braţe
Sufletul mi-l dau cu totul.

AMINTA:
Sufletul şi viaţa mea
Pe vecie-s ale tale.

DON JUAN:
O, iubita mea Aminta,
Mîine, în conduri de-argint,
înstelaţi cu zeci de ţinte
De scump aur din Tibar
îţi vei încălţa aceste
Minunate picioruşe.
Gîtul tău de alabastru
Va sta-n temniţi de mărgele
Degetele o să-mi pară,
Toate de inele pline,
Şir de perle străvezii.

AMINTA:
Vrerii tale eu mă plec,
De-azi nainte, soţ iubit.

DON JUAN:
(aparte):
Prea puţin îl ştii pe cel
Ce-i numit *Seducătorul*
Din Sevilla. Las' pe mine !
(Ies.Intră ISABELA şi FABIO,
de la drum.)

ISABELA:
Pe domnul meu, odorul cel
Mai drag inimii mele să-l răpească !
O, aspru zel
Pentru-adevăr ! O, tu, a zilei mască.
O, noapte, beznă vastă,
Lui Phoebus antipod şi somnului nevastă !

FABIO:
La ce-i bună mîhnirea

In ochi şi-n suflet, Isabela, cînd
E grijuri doar iubirea
Şi supărări pe cîmpul dispreţului, oricînd ?
Cînd cel ce rîde-acum
Curînd vărsa-va lacrime duium ?

FABIO:
E marea agitată
Şi riscul este mare pe furtună.
Zeci de galere, iată,
Sub ocrotirea turnului se-adună,
Ce-l vezi acolo, Dona...
Dar unde ne aflăm acum ?
În Tarragona.
Puţin vom fi umblat,
Şi da-vom de Valencia, ce-i poate fi
Chiar soarelui palat;
Apoi pleca-vom spre Sevilla, şi
Vedea-vom de se spune
Pe drept că e a opta,
în lume, ea, minune.
Pe-Octavio l-ai pierdut ?
Mai chipeş este Don Juan, al lui Tenorio
Fiu unic cunoscut.
Se zice conte că-i acum
Don Juan Tenorio,
Şi regele te-alege
Soţia lui — iar tatăl său e-ntîiul după rege.

ISABELA:
Nu-s tristă că soţie
I-oi fi lui Don Juan — căci lumea toată
Nobleţea lui o ştie.
Onoarea mea pierdută şi pătată
în plîns dă glas
Şi-o viaţă mi-o voi plînge, ceas de ceas.

FABIO:
Ci, uite nu departe,
O pescăriţă tînără suspină
Şi plînge dulce foarte,
Privind spre noi...
La tine vrea să vină.
Cît oamenii-ţi voi strînge,
In două veţi putea mai dulce plînge.
(Iese FABIO şi intră TISBEA.)

TISBEA:
O, crunta Spaniei mare !
O, val fugar de foc izbind în maluri !

Tu, Troie arzătoare
Pentru coliba mea ! Tu işti din valuri
Foc ce din ape scapă,
Ca flacăra-i să plăsmuiască apă.
Sub crunt blestem să steie
Cel lemn plutind pe-amarul tău cristal.
O, toană de Medee !
O, in sau tort întîiul pus pe val !
Vîrtelniţă în vînt,
Purtînd In fire-nşelăciuni oricînd !

ISABELA:
De ce te plîngi de mare,
Frumoasă pescăriţă,-atît de mult ?

TISBEA:
Ferice vouă, care
Puteţi să rîdeţi de-al ei greu tumult,
Aflîndu-vă în el.

ISABELA:
Mă plîng şi eu de mare într-un fel.
De unde vii ?

TISBEA:
Din cele
Colibe ce-s rănite de un vînt
Ce iama dă prin ele,
Perete de perete dezbinînd,
Ca-n crăpături, uşor,
Să-şi facă mii de păsări cuibul lor.
Păişul lor, din faşă,
O inimă de diamant mi-a dat,
Dar firea mea trufaşă
Tot inima, tot monstru-nfumurat
Mi-o înmuie-ntr-o seară;
Mai tare-acum e-n soare-un bob de ceară.
Dar, doamnă preafrumoasă,
Europa sînteţi ? Tauri vă duc, văd, undeva.

ISABELA:
Silită sînt mireasă
A fi-n Sevilla...

TISBEA:
O, prihana mea
De vă stîrneşte milă,
Jignirea mării de vă face silă,
Luaţi-mă ca sclavă
Umilă, să vă ţin tovărăşie.

Durerea cea grozavă
Călău al vieţii dacă n-o să-mi fie,
Vreau regelui dreptate
Să-i cer — căci m-a-nşelat cu răutate,

TISBEA:
Scăpînd de-nec cumplit,
Don Juan Tenorio, pe care eu
Cu drag l-am îngrijit,
Adăpostindu-l după ceasul greu.
Dar el năpîrcă rea
I-a fost plăpîndei flori din iarba mea.
Cu jurămînt de soţ,
M-a amăgit — şi cinstea mea i-am dat,
Eu, ce rîdeam de toţi !
Vai celei ce se-ncrede în bărbat !
M-a părăsit ! Ci, oare,
N-am dreptul eu, atunci, la răzbunare ?

ISABELA:
Femeie blestemată !
Taci ! Piei ! M-ai omorît !
Nu, vină n-ai.
Eşti prea îndurerată
Şi născoceşti...

TISBEA:
Aş fi ferice, vai,
De-ar fi adevărat !
Vai celei ce se-ncrede în bărbat !

ISABELA:
Pe cine iei cu tine ?

TISBEA:
Pe-Anfriso, martor al ruşinii mele.
(aparte):
S-ar potrivi mai bine
Ceva cu răzbunarea mea, sub stele ?
Te iau neapărat.
Vai celei ce se-ncrede în bărbat !
(Ies.Intră DON JUAN şi CATALINON.)

CATALINON:
Totul merge-anapoda !

DON JUAN:
Cum ?

CATALINON:

Italianul duce
Ştie de trădarea ta,
Iar la Moţa îţi aduce
Dreaptă-nvinuire grea,
Cică-i plastografiat
Bileţelul de la vară,
Ce în mînă i l-ai dat,
Că prin capa-i de ocară
L-ai făcut şi ruşinat.
Cică Isabela vine
Şi ţi-i de soţie dată;
Cică...

DON JUAN**:**
Gura !

CATALINON:
Vai de mine,
O măsea mi-ai scos !

DON JUAN:
Stricată
Gură poţi să ai ! Dar cine
Ţi-a-ndrugat la nerozii ?

CATALINON:
Ce mai, adevăruri sînt !

DON JUAN:
Asta-ntreb ? Cu de-astea-mi vii ?
Ce, eu n-am mîini ? Crezi că-nfrînt
De Octavio aş fi ?
Unde trag ?

CATALINON:
La han ascuns.

DON JUAN:
Bine.

CATALINON:
Dar lîngă altar
Eşti în loc de nepătruns.

DON JUAN:
Vezi să nu-mi dea moartea-n dar,
Ziua ! Cum mai e cel uns
Mire-n Dos-Hermanas ?

CATALINON:

Este
Trist, mîhnit, cum vrei să fie ?

DON JUAN:
Săptămînile aceste
Nici Aminta n-o să ştie
Cum s-a păcălit.

CATALINON:
Funeste
Glume faci ! Căci toţi acuma
Îi şi spun dona Aminta.

DON JUAN:
Zău că e grozavă gluma !

CATALINON:
Drept e, ţi-ai atins tu ţinta,
Dar va plînge ea într-una.
(Descoperă mormîntul lui DON GONZALO de ULLOA.)

DON JUAN:
Dar al cui e-acest mormînt ?

CATALINON:
Al lui don Gonzalo.

DON JUAN:
Lat
Îl lăsasem, la pămînt.
Cu cît fast l-au îngropat !

CATALINON**:**
Sfînt e-al regelui cuvînt !

DON JUAN:
Văd un epitaf. Ce zice ?
„Doarme-un mare senior,
Aşteptînd mereu aice,
Moartea unui trădător."
Zău că mor de rîs, amice !
Barba ta de piatră cere
Răzbunare, biet bătrîn ?

CATALINON:
De-i de piatră, cavalere,
Nu i-o smulgi, lăsîndu-l spîn.

DON JUAN:

O, la cină, cu plăcere
Te poftesc — şi ne-om sfrunta
Negreşit, la mine-n vatră,
Insă lupta va fi grea,
Căci, de-i spada ta de piatră,
Cum s-o-ncrucişezi cu-a mea ?

CATALINON:
S-a-nnoptat, senior... Oricum,
Zic să mergem.

DON JUAN: Lung, se pare,
Ţi-i al răzbunării drum.
Mai visezi la răzbunare
Adormit cum eşti acum ?
De la moarte mult şi bine
Răzbunare poţi s-aştepţi.
Las-o baltă, nu mai vine !
Tot nu poţi să te deştepţi;
Las' pe mine ! Las' pe mine !
(Ies şi doi SLUJITORI pun masa.)

SLUJITORUL 1:
Vreau să pun tacîmu-ndată
Pentru don Juan.

SLUJITORUL 2:
Amice,
Cina-i gata, poa' să pice.
Ce nepăsător se-arată !
Dar întîrzie, fireşte,
Şi nu-mi place-ncurcătura:
Se-ncălzeşte băutura,
Iar mîncarea se sleieşte.
Rînduială-ar pune cine
In harababura lui ?
(Intră DON JUAN şi CATALINON.)

DON JUAN:
Ai închis ?

CATALINON:
Mi-ai zis să-ncui.

DON JUAN:
Cina mea !

SLUJITORUL 2:
îndată ! Vine !

DON JUAN:
Şezi, Catalinon.
îmi place
Pe-ndelete să cinez

DON JUAN:
Eu ţi-am poruncit să şezi.

CATALINON:
Gata ! S-a-nţeles ! Se face !

SLUJITOR 1:
E în trecere cu el,
Dacă stau la masă-aşa.

DON JUAN:Şezi.
Ciocănituri în culise.

CATALINON:
Dar bate cineva.
Bate, nu cred să mă-nşel.

DON JUAN:
Ia vezi cine este.

SLUJITORUL 1:
Zbor.

CATALINON:
Poate-s zbirii ?

DON JUAN:
N-avea frică !
(Slujitorul se întoarce în fugă.)
Cine e, la o adică ?
De ce tremuri ?

CATALINON:
Cred, senior,
Că-i de rău.

DON JUAN:
Din fire-mi ies.
Spune, ce-ai văzut, adică ?
Diavolul te-a prins de chică ?
Mergi, Catalinon, şi vezi Ce-o fi.

CATALINON:
Eu ?

DON JUAN:
Mai uită frica !
Ei, dar mişcă-te odată !

CATALINON:
Vai, pe vremuri, spînzurată
O aflară pe bunica,
Atîrnînd ca un ciorchine !
Şi de-atunci se spune chiar
Cum că sufletu-i hoinar,
Chinuit, prin lume vine.

DON JUAN:
Isprăveşte !

CATALINON:
O, senior,
Ştii doar că-s Catalinon.

DON JUAN:
Isprăveşte ! Ghinion !
N-asculţi ?Unde-i cheia ?

CATALINON:
Zbor.
Uşa e închisă doar
Cu zăvorul.

DON JUAN:
Dar ce faci ?
Nu te mişti ?
Ei, mii de draci !

CATALINON:
Am sfeclit-o !

SLUJITORUL 2:
Doamne ! Dar
Dacă-s alea siluite
Şi să se răzbune vin ?
(CATALINON ajunge la uşă
şi se întoarce în fugă; cade şi se ridică.)

DON JUAN:
Ce-i cu tine ?

CATALINON:
Ah, mă ţin,
Mă omoară.

DON JUAN:
Ce trăsnit e !
Cine te omoară, cată ?
Ce-ai văzut ?

CATALINON:
Senor, l-am văzut,
Cînd s-ajung... l-am văzut pe ăst...
Cin'mă frige ? Cin'mă-nhaţă ?
Tocmai cînd mă văd ajuns...
Jur... orbesc... îl văd... degrabă
îl întreb şi el mă-ntreabă...
Dau răspuns, îmi dă răspuns...
Mă ciocnesc...

DON JUAN:
De cine ?

CATALINON:
Umblă !

DON JUAN:
Zău că vinul mintea-ţi usca !
Ia dă-mi luminarea, gîscă,
Şi-am să văd eu ce se-ntîmplă.
(DON JUAN ia lumînarea şi se apropie de uşă. li iese în întîmpinare DON GONZALO, aşa cum se afla în criptă; DON JUAN se dă înapoi turburat, cu o mînă pe spadă, iar cu cealaltă ţinînd luminarea; DON GONZALO înaintează spre el cu paşi mărunţi, iar DON JUAN se retrage în acelaşi ritm, pînă ce ajung amîndoi în mijlocul scenei.)

DON JUAN:
Cine-i ?

DON GONZALO:
Eu.

DON JUAN:
Anume cine ?

DON GONZALO:
Cavaler de viţă-aleasă
Sînt — şi m-ai poftit la masă.

DON JUAN:
Bine, vei cina cu mine.
Hai, la masă te aşază.
Iar mai mulţi de-ar fi să vină,
Au cu toţii loc la cină.
Dumnezeu mă aibă-n pază !

CATALINON:
Sin Panuncio, Sînt Anton !
Morţii mîncă ? Au şi grai ?
Dă din cap cum că aşa-i.

DON JUAN:
Şezi şi tu, Catalinon.
Foamea m-a lăsat în pace,
C-am cinat...

CATALINON

DON JUAN:
Eşti tîmp, bag seamă.
Doar un mort — şi cîtă teamă !
De-ar fi viu ce mi te-ai face ! Frică laşă !

CATALINON:
Ah, Christoase
Stai cu musafirul tău,
C-am cinat.

DON JUAN:
Mă-nfurii rău.

CATALINON:
Zău că gura îmi miroase
Mai urît decît haznaua.

DON JUAN:
Cît mai vrei să te aştept ?

CATALINON:
Simt fiori de gheaţă-n piept !
Zău, mi-i moartă mahalaua.
(Slujitorii tremură.)

DON JUAN, CATALINON:

DON JUAN:
Dar voi ? O lăsarăţi baltă ?
Tîmpă spaimă !N-aş cina
Cu un ins venit, aşa...
De pe lumea aialaltă !
Musafir de piatră ?
Dar... Tîmpă spaimă !

CATALINON:
Apoi dacă
E de piatră, ce-o să-ţi facă ?

DON JUAN:
Poa'să-mi spargă capul chiar.
Şezi...Politicos să fii.
Bine-i dincolo ? E şes,
Sau e munte ? Se dau
Premii pentru poezii ?
Dă din cap ca da, la toate.
Crîşme sînt ? Doar e nevoie !
De-i acolo taica Noe,
Fără crîşme nu se poate. De băut !
Domnule mort,
Şi-acolo se bea cu gheaţă ?

DON GONZALO
(înclină capul.)
Gheaţă şi-n cealaltă viaţă ! Bun tărîm.

DON JUAN:
Ai fi de-acord
Să se cînte ?
(DON GONZALO înclină capul.)

SLUJITORUL 2
Zice da.

DON JUAN:
Hai, cîntaţi deci !

CATALINON**:**
Gust ales
Are domnul mort.
Şi, vezi,
Cum e nobil, ştie bea.

SLUJITORUL 1

CATALINON:
(Se *cîntă în culise):*
Dacă dragostei depline
Ii aştepţi răsplata-n moarte,
O, senora scumpă foarte,
Las'pe mine ! Las pe mine !
Poate domnul mort la zemuri

O fi gingaş vara; poate,
(aparte):
Nu mănîncă mult din toate.
Lîngă farfurie tremur...
Nu se bea pe-ailaltă vatră.
Beau eu pentru doi — că pot.
(Bea.)
Parcă nu mai tremur tot
Hai noroc ! Noroc de piatră !
(Se cîntă în culise):
Lung soroc de-mi stă în faţă,
Ca să fii a mea, senora,
Clipa treacă, treacă ora,
Treacă şi întreaga viaţă.
Dacă dragostei depline
şi aştepţi răsplata-n moarte,
O, senora scumpă foarte,
Las'pe mine ! Las'pe mine !

CATALINON:
Care dintre păcălite-i
Pomenită-n cînt, senior ?

DON JUAN:
Nici că-mi pasă !
Rîd de toate, Rîd de păcăleala lor !
Ah, Neapole ! Isabela...

CATALINON:
Nu mai este păcălită,
Că-i eşti dat de soţior.
Pe sărmana pescăriţă,
Care-ţi dete ajutor
Ca să scapi de hula mării,
Ai plătit-o-ngrozitor. Dona Ana...

DON JUAN:
Taci, căci dînsa
Şi-a lăsat locţiitor,
Care cere răzbunare.

CATALINON:
E un ins vîrtos, senor:
El e piatră, tu eşti carne,
Greu cu el să te masori.
(DON GONZALO face semne să se strîngă masa şi să fie lăsat singur cu DON JUAN.)

DON JUAN:
Strîngeţi masa...

Face semne
Că doreşte doar noi doi
Să rămînem iar ceilalţi
Să se care.

CATALINON:
O, senior,
Doamne, nu rămîne singur,
Căci există unii morţi
Ce c-un pumn pot să-l doboare
Chiar pe-un uriaş.

DON JUAN:
Ba toţi
Să ieşiţi afară-ndată.
De-aş fi eu Catalinon... Du-te du-te...
(Ies toţi, rămînînd pe scenă DON JUAN
şi DON GONZALO, care fac semn să se închidă uşa.)

DON JUAN:
E închisă.
Stau şi-aştept nerăbdător.
Umbră eşti — sau eşti nălucă ?
Spune-mi, ce doreşti ? Dă-i zor.
De te chinui, sau aştepţi Satisfacţie, senor,
Dacă ăsta ar fi leacul
Pentru cele ce te dor,
— Spune-mi, ce vrei; ai cuvîntul
Meu că-s îndatoritor.
Nu te iartă Dumnezeu ?
Prin păcatul meu eşti mort.
Hai, vorbeşte; n-am răbdare,
Vreau să ştiu cu ce-s dator.
îmi făgăduieşti ceva
Pe cuvînt de cavaler ?

DON GONZALO
(vorbeşte încet de tot, cu glas ca de pe altă lume):
Totdeauna-mi ţin cuvîntul

DON JUAN:
Spune, ce doreşti să-mi ceri ?

DON GONZALO:
Mîna dă-mi-o. Nu te teme.

DON JUAN:
Eu ?
Dar nu m-aş teme eu
Să-ţi dau mîna, nici de-ai fiu

Iadul însuşi, domnul meu.
(îi dă mîna.)

DON GONZALO:
Mi-ai dat mîna şi cuvîntul:
Mîine seară te aştept,
Pe la zece, să cinăm.

DON JUAN:
Eu credeam c-o să ţin piept
La ceva mai greu. Dar mîine
Paşii unde să-mi îndrept ?

DON GONZALO:
În capela mea.

DON JUAN:
Acolo ?
Singur ?

DON GONZALO:
Nu, ia-l şi pe el.
Eu cuvîntul mi-am ţinut,—
Ţine-ţi-l şi tu, la fel.

DON JUAN:
Sînt Tenorio...
Cuvîntul Totdeauna mi-l ţin eu.

DON GONZALO:
Sînt Ulloa.

DON JUAN:
Negreşit Voi veni, cu el.

DON GONZALO:
Te cred. Deci, pe mîine.

DON JUAN:
Da, pe mîine
Drumul stai să-ţi luminez..

DON GONZALO:
Nu, căci sînt cu Dumnezeu.
(Se îndepărtează extremde încet,
uitîndu-se la DON JUAN, iar acesta la el,
pînă ce se face nevăzut;DON JUAN
rămîne cutremurat de spaimă.)

DON JUAN:

Doamne, mi-a fost pe de-a-ntregul
Trupul scăldat în sudori.
Inima-n piept, deodată,
îmi îngheţase de tot.
Mîna luîndu-mi, mi-a strîns-o,
Ah, cît de îngrozitor !
Iad ! N-am simţit niciodată
Mai arzătoare dogori.
Mai slobozea şi pe gură
O răsuflare,apoi,
Rece, încît infernală
Mi se părea deseori.
Dar numai închipuirea
Spaimei deschide largi porţi.
Nu este frică mai tîmpă
Decît e frica de morţi.
De nu ţi-e frică de-un nobil
Zdravăn şi mîndru la port,
Plin de putere şi minte,
Cum să te temi de un mort ?
Mîine mă duc la capelă,
Unde-s poftit, căci mi-e dor
Să mă admire Sevilla
Al meu curaj uimitor.
(Iese.Intră REGELE, DON DIEGO ,
TENORIO şi suita.)

REGELE:
Deci, Isabela ?

DON DIEGO:
E nemulţumită.

REGELE:
De ce ? Căsătoria nu-i convine ?

DON DIEGO:
Se simte-n propriu-i amor rănită.

REGELE:
Nu, zbuciumu-i din altă parte vine.
Dar unde stă ?

DON DIEGO:
La maici e găzduită,
La Maicile Desculţe.

REGELE:
Se cuvine
Să iasă de acolo şi să-i ţie

Reginei cît mai mult tovărăşie.

DON DIEGO:
Cum don Juan e-alesul, porunceşte
Să vină el în faţa ta, anume.

REGELE:
Se-nfăţişeze, chipeş, căci, fireşte,
Plăcerea vreau s-o aibe-ntreaga lume.
De astăzi el Lebrija stăpîneşte
Şi-i conte uns; va dobîndi renume.
De l-a pierdut pe ducele acela,
Un conte dobîndească Isabela.

DON DIEGO:
Pentru mărinimia arătată,
Îţi sărutăm augustele picioare.

REGELE:
Serviciile tale niciodată
Nu-s răsplătite-n de ajuns. Se pare
Că azi sărbători-vom, totodată,
Şi cununia Donei Ana,

DON DIEGO:
Oare
Cu ducele ?

REGELE:
Nu-i bine şi nedrept e
Ca el jignirea cruntă s-o îndrepte.
Iertare prin regină mi-a cerut,
Pentru la Moţa, însăşi dona Ana,
Căci tatăl pentru ea fiind pierdut,
Un soţ doreşte-n locul lui, sărmana.
Te du, puţini ostaşi luîndu-ţi scut,
La el, la fortăreaţa din Triana
Şi spune-i că i-am dăruit iertare,
La ruga întristatei verişoare.

DON DIEGO:
Cu ochii văd ce-atîta mi-am dorit.

REGELE:
Să-i spui că nunta lui în astă-seară
Va s-aibă loc.

DON DIEGO:
Ce fericit sfîrşit !
Marchizul nu-i greu de convins, de vară

Fiind de mult nebun îndrăgostit.

REGELE:
Iar ducelui să-i spui că nu se-nsoară.
Octavio, la femei nu ai noroc,
Căci toate sînt capricioase foc.
Dar mi s-a spus că e pornit nespus
Contra lui don Juan.

DON DIEGO:
Nici nu mă mir,
De ştie faptul care ne-a adus
Atîtea triste neplăceri în şir. Dar uite-l.

REGELE:
Nu pleca.

DON DIEGO:
Mă plec supus.

REGELE:
Doar în urzeala asta eşti un fir.
(Intră ducele OCTAVIO.)

OCTAVIO:
Sărut augusta talpă.

REGELE:
Te ridică
Şi-acoperă-te, duce, fără frică.
Ce păs ai ?

OCTAVIO:
Vin şi mă prostern
La augustele-ţi picioare,
Ca să-ţi cer dreptate, rege, —
Un favor pe care-l merit.

REGELE:
Dacă-l meriţi, şi pe drept
Ai cuvîntul meu de rege
C-o să ţi se Facă voia.

OCTAVIO:
Maiestate, ştiţi şi voi,
Prin scrisorile trimise
De ambasadorul vostru,
Tot aşa cum lumea toată
A aflat prin limba faimei,
Că don Juan Tenorio,

Cu trufie spaniolă,
Într-o noapte,-n Neapole,
Noapte tristă pentru mine,
Pîngări, în al meu nume,
Sfîntul nume-al unei doamne.

REGELE:
Duce, ştiu povestea tristă
A nenorocirii tale;
Spune-mi, ce doreşti, ce-mi ceri ?

OCTAVIO:
încuviinţare cer
Să ne măsurăm în luptă,
Căci a fost un trădător.

DON DIEGO:
Asta nu ! Prin sînge este
Nobil el, şi...

REGELE:
Don Diego !

DON DIEGO:
Doamne...

OCTAVIO:
Cine eşti tu, cel
Ce cu regele de faţă
Astfel să vorbeşti cutezi ?

DON DIEGO:
Sînt acela care tace,
Căci să tac mi-a poruncit,
Că, de nu, cu spada asta
Ţi-aş răspunde.

OCTAVIO:
Eşti bătrîn.

DON DIEGO:
încă foarte tînăr, duce,
Prin Italia am fost,
Şi mi-i cunoscută spada în Neapole şi Milano.

OCTAVIO:
Nu face un chior *am fost*
Ci de preţ e numai *sînt.*

DON DIEGO:

Eu am fost şi sînt.
(Pune mîna pe spadă.)

REGELE:
Ajunge.
Don Diego, taci ! îmi pare
Că augusta mea persoană
Prea puţin e respectată.
Duce, mîine, după nuntă,
Vei vorbi mai cumpătat.
Don Juan e gentilom
De la curtea mea, lăstar
Răsărit din trunchiul ăsta.
Să-l respecţi.

OCTAVIO:
Voi face, doamne,
Tocmai după cum ţi-e voia.

REGELE:
Mă urmează, don Diego !

DON DIEGO
(aparte):
Grea e, fiule, răsplata
Dragostei ce ţi-am purtat !

REGELE:
Duce !

OCTAVIO:
Doamne...

REGELE:
Nunta voastră
Mîine va să aibă loc.

OCTAVIO:
Voia voastră se-mplinească.
(Ies REGELE şi DON DIEGO,
intră GASENO şi AMINTA.)

GASENO:
Poate ştie dînsul... O,
Nalt senor, nu ştiţi cumva,
Don Juan Tenorio
E-n oraş ? Şi, de-i aşa,
Cum s-o iau şi încotro ?

OCTAVIO:

Don Juan Tenorio, zici ?

AMINTA:
Da, senor, chiar el.

OCTAVIO:
Şi toţi îl doriţi ?
Ei, da, e-aici.
Ce vreţi de le el ?

AMINTA:
Mi-i soţ.

OCTAVIO:
Cum ?

AMINTA:
Curtean sînteţi şi nici
N-aţi aflat ?

OCTAVIO:
Pe Dumnezeu,
Nu mi-a spus don Juan nimic.

GASENO:
Cu putinţă-i ?

OCTAVIO:
Cred şi eu.

GASENO:
Dona Aminta, ce să zic,
E cinstită-n satul meu.
E din vechi creştină şi
Prin averea ce o are,
Nu de-un conte numai, ci
Chiar de un marchiz îmi pare
Că prea vrednică ar fi.
Don Juan i-a luat, prin ea,
Lui Batricio nevasta.

AMINTA:
Spune-i cum fetia mea...

GASENO:
Nu e cazul despre asta .
Bă vorbeşti cu cineva

OCTAVIO
(aparte):

Asta este altă farsă
De-a lui don Juan, prin mine
împotriva lui întoarsă.
Şi ce vreţi ?

GASENO:
Ce se cuvine.
Vremea trece, neîntoarsă,
Şi poftesc să se cunune,
Ori, de nu, să merg la rege.

OCTAVIO:
Gîndul nu-i rău, numai bun e.

GASENO:
Vreau dreptate după lege.

OCTAVIO
(aparte):
Asta-mi pică de minune.
Ştiţi ce ? La palat se face
Nuntă.

AMINTA:
O fi nunta mea ?

OCTAVIO
(aparte):
Am un gînd ce nu-mi dă pace;
Vreau să născocesc ceva.
Hai, veniţi cu toţii-ncoace,
Ca să vă-mbrăcaţi taman
Ca la curte, şi la rege
Vom intra.

AMINTA:
Sînteţi curtean
Şi în doi, se înţelege,
L-om găsi pe don Juan.

OCTAVIO:
Planul e viclean şi bun.

GASENO:
Îmi dă linişte-acest plan.

OCTAVIO
(aparte):
Pot prin ei să mă răzbun,
Isabela, pe don Juan,

In al nunţii tale-ajun.
(Intră DON JUAN şi CATALINON.)

CATALINON:
Cum ai fost primit la rege ?

DON JUAN:
Cu mai multă dragoste
Nu m-ar fi primit nici tata.

CATALINON:
Isabela ?

DON JUAN:
Am văzut-o.

CATALINON:
Cum arată ?

DON JUAN:
Ca un înger.

CATALINON:
Cum te-a-ntîmpinat ?

DON JUAN:
Cu chipul
Numai sînge peste lapte,
Cum arată trandafirul
Cînd, în fapt de zori, îşi sparge
Frageda-nchisoare verde.

CATALINON:
Cununia, în sfîrşit,
Are loc în seara asta.

DON JUAN:
Negreşit.

CATALINON:
Ei, dacă nunta
Avea loc mai înainte,
N-ai fi înşelat atîtea,
Dar acum îţi iei soţie
Şi-ncărcat eşti de păcate.

DON JUAN:
Iar începi să fii neghiob ?

CATALINON:

Şi puteai să te însori
Mîine; astăzi nu-i a bine.

DON JUAN:
Zău ? Dar ce zi-i astăzi ?

CATALINON:
Marţi.

DON JUAN
Şarlatani şi nebunii
Spun asemeni nerozii
Pentru mine-i zi funesta
Tristă, numai ziua -n care
Nu am bani in buzunar
Restu-i glumă de prost gust

CATALINON:
Dar e cazul sa te-mbraci;
Hai să mergem, că-i tîrziu
Şi te-aşteapta.

DONJUAN:
Sa aştepte:
Mai avem şi alta treaba

CATALINON:
Alta ?

DON JUAN:
Sa cinam cu mortul.

CATALINON:
Neghiobie fara margini !

DON JUAN:
Ştii doar că mi-am dat cuvintul

CATALINON:
Şi de-1 calci, ce-o sa se-ntîmple ?
Poate-un chip de jasp cuvintul
Sa ti-l ceara?

DONJUAN:
Nu am chef
Sa mă strige drept infam

CATALINON:
Dar biserica e-nchisa

DON JUAN:
Striga.

CATALINON:
Am sa strig degeaba,
Cine vrei sa ne deschidă.
Dacă dorm ţircovnicii?

DON JUAN:
Bate la oblonul asta.

CATALINON:
E deschis.

DON JUAN:
Atuncea intra.

CATALINON:
Ba să intre un calugar.
Cu sfeştocul şi cu stola.

DON JUAN:
Taci, şi vino !

CATALINON:
Cum ? Să tac ?

DONJUAN:
Da.

CATALINON:
Ma scapă, sfinte Doamne
De acest cumplit ospăţ.
(Intră pe o uşă şi ies pe alta.)

DON JUAN:
Tare e întunecoasă
Şi biserica aceasta,
Dacă e atît de mare !
Doamne !Ţine-mă, senor,
Căci de capă mă înhaţă.
(Intră DON GONZALO,
în ţinuta din scena precedentă.)
Cine-i ?

DON GONZALO:
Eu sînt.

CATALINON:
Doamne, mor !

DON GONZALO:
Nu te speria, sînt mortul.
Nu mă aşteptam cuvîntul
Să-ţi respecţi cu-adevărat,
Cînd doar joc îţi baţi de toţi.

DON JUAN:
Reputaţie de laş
Oare am ?

DON GONZALO:
În noaptea neagră,
Cînd m-ai omorît, fugit-ai.

DON JUAN:
N-am vrut să se ştie cine-s;
Dar acum mă ai în faţă.
Spune-mi repede ce vrei.

DON GONZALO:
Vreau să te poftesc la cină.
Îngăduitori cu cina
Ni se cere-aici să fim;
Totul va fi rece; locul
Nu pare bucătărie. Să cinăm.
Ca să cinăm
Ţi se cere să ridici
Astă lespede.

DON JUAN:
De vrei,
Iţi ridic şi stîlpii ăştia.

DON GONZALO:
Curajos eşti.

DON JUAN:
Am în vine
Sînge — inimă în trup.
Neagră ca în Guineea
Este masa... dar c-un talger
De spălat nu vine nimeni ?

DON GONZALO:
Şezi.

DON JUAN:
Pe ce ?

DON GONZALO:
Doi negri paji
Vin cu scaune acum.
(Intră doi inşi în veşminte negre,
aducînd două scaune.)

CATALINON:
Io-te-te ! Se poartă doliu
Ca în Flandra şi pe-aicea.

DON GONZALO:
Şezi şi tu.

CATALINON:
O, eu, senior,
Am cinat în seara asta.

DON GONZALO:
Nu-mi cinsteşti poftirea ?

CATALINON:
Nu. Scapă-mă de asta, Doamne !

DON JUAN:
Dar, senior, ăsta ce fel
De mîncare-i ?

DON GONZALO:
Ai în faţă '
Vipere şi scorpioni.

DON JUAN:
Săţios fel !

DON GONZALO:
Minunat! Specialitatea casei.
Dar tu ce faci ? Nu mănînci ?

DON JUAN:
Ba am să mănînc, chiar dacă
Toate hîdele năpîrci
Care mişună în iad
Azi în faţă mi le-ai pune.
Vreau şi cîntece la masă.
Şi ce vin aveţi pe-aici ?

DON GONZALO:
Gustă-l.
Fiere şi oţet.
Teascurile noastre scot

Vinuri cum pe lume nu-s.
(*Se cîntă):*
Afle cei ce cred că-s aspre
Ale Domnului pedepse,
Că sorocul vine, vine,
Datoria se plăteşte.

CATALINON:
Asta e de rău, Christoase.
Simt eu că romanţa asta
Glăsuit-a pentru noi.
Simt flori de gheaţă-n piept.
(*Se cîntă):*
Cit trăieşte pe-astă lume,
Nu-i bine să zică omul
Las' pe mine ! Las'pe mine !
Căci sorocu-i bate-n uşă.

DON JUAN:
Ce ai pus în tocăniţă ?

DON GONZALO:
Unghii.
Poate numai unghii
Lungi de tot, de croitor.

DON JUAN:
Ei, am isprăvit cu cina
Şi se poate strînge masa.

DON GONZALO:
Mîna ta mi-o dă. Te temi ?

DON JUAN:
Să mă tem ? Eu ? Ah, mă arzi !
Nu mă arde cu-al tău foc !

DON GONZALO:
E puţin faţă de focul
Ce l-ai căutat într-una.
Căile lui Dumnezeu
Noi nu le putem cunoaşte.
El păcatele voieşte
Să ţi le plăteşti prin mîna
Unui mort... Acesta este
Al lui Dumnezeu judeţ,:

DON JUAN:
„După faptă şi răsplată
Uf, dar ard ! Nu mă mai strînge !

Se cerea să te ucid
Cu jungherul. Ah, zadarnic
Aerul îl mai lovesc,.
Fiica nu ţi-am necinstit-o,
Că doar mă ghicise cine-s.
Dar acesta-ţi era gîndul.
Dă-mi răgaz să chem un preot,
Ca să-mi deie dezlegare.

DON GONZALO:
Prea tîrziu ţi-aduci aminte.

DON JUAN:
Ce pîrjol ! Ce foc fierbinte ! Mor !
Cade mort.

CATALINON:
De-aice nu-i scăpare !
Voi muri acum şi eu,
Ca să-ţi ţin tovărăşie.
Asta-i a lui Dumnezeu
Sfîntă, groaznică dreptate

DON GONZALO:
„După faptă şi răsplată".
(Cripta se scufundă cu DON JUAN
şi DON GONZALO, cu mare zgomot
CATALINON iese tîrîndu-se.)

CATALINON:
Doamne, ce-a mai fost şi asta ?
E capela toată-n flăcări
Şi eu am rămas cu mortul,
Să-l veghez şi să-l păzesc.
Am să merg, tîrîş-grăpiş,
Să-l vestesc pe tatăl său.
Scoateţi-mă-n drum, Sîn Gheorghe
Şi Sîn *Agnus Dei !* Doamne !
(Iese. Intră REGELE,
DON DIEGO şi suita.)

DON DIEGO:
Majestate, de la Moţa
Este gata să sărute
Tălpile regale.

REGELE:
Intră
Şi dă-i contelui de ştire,
Ca să nu aştepte mult.

(Intră BATRICIO şi GASENO.)

BATRICIO:
Cum se-ngăduie, o, rege,
Astfel de neobrăzare ?
Pot regeştii slujitori
Pe sărmani să-i obidească ?

REGELE:
Ce-ai spus ?

BATRICIO:
Spun că don Juan,
Don Juan Tenorio,
Chiar în noaptea nunţii mele,
Cît nu se sfîrşise nunta,
Mi-a răpit femeia. Iată,
Am de faţă-atîţia martori.
(Intră TISBEA, ISABELA şi însoţitorii lor.)

TISBEA:
O, dacă Alteţa-voastră
Nu-l va pedepsi aşa
Cum dreptatea sfîntă cere,
Pe don Juan Tenorio,
Oamenilor, cît sînt vie,
Şi lui Dumnezeu m-oi plînge.
Marea l-a zvîrlit pe ţărm,
Mort aproape; l-am luat
Şi l-am readus la viaţă.
L-am luat in ospeţie,
Iară el m-a răsplătit
Necinstindu-mă, minţind
Şi jurînd că-mi va fi soţ.

REGELE:
Ce-ai spus ?

ISABELA:
Adevărul numai.
(Intră AMINTA şi OCTAVIO.)

AMINTA:
Unde este soţul meu ?

REGELE:
Cine este soţul tău ?

AMINTA:
Cum, dar nu ştii, luminate,

Că-i don Juan Tenorio ?
Am venit la cununie,
Căci îmi datorează asta.
Doar e nobil şi nu poate
De-al meu drept să mă lipsească.
Porunceşte cununia.
(Intră marchizul de la MOTA.)

MOŢA:
Vremea este, majestate,
Să se-arate la lumină
Adevărul: află, doamne,
Că don Juan Tenorio
Poartă vina pentru faptul
Mie imputat. Ce crud
M-a-nşelat un vechi prieten !
Am şi martori împotrivă-i.

REGELE:
Cum ? Se poate să existe
Astfel de neobrăzare ?
Prindeţi-l, tăiaţi-i capul !

DON DIEGO:
Majestate, drept răsplată
A serviciilor mele,
Porunceşte tu să-l prindă,
Să plătească pentru toate
Cele ce le-a săvîrşit,
Ca din ceruri să nu cadă
Fulgere asupra mea,
Dacă-aşa stricat mi-e fiul.

REGELE:
La ce fapte se dedau
Cei ce-mi sînt apropiaţi !
(Intră CATALINON.)

CATALINON:
O, seniores, ascultaţi
întîmplarea fără seamăn,
Cum pe lume n-a mai fost,
Şi ucideţi-mă-apoi.
într-o seară, don Juan,
Chef avînd să-şi rîdă de
Răposatul şambelan,
După ce-i luase două
Din odoarele de preţ,
Spre a-i profana statuia,
L-a şi tras vîrtos de barbă,

Apoi l-a poftit la cină.
Nu l-ar fi poftit ! Statuia
Oaspete i-a fost la cină,
Iar apoi, la rîndul ei,
L-a poftit pe don Juan.
Dar, ca să scurtez povestea,
După mii de semne rele,
Mîna i-a luat în mîna-i
Şi i-a strîns-o, pînă cînd
L-a ucis, zicînd apoi:
„Sînt trimis de Dumnezeu,
Care datu-mi-a poruncă
Astfel doar să te omor
Pentru multele-ţi păcate.
După faptă, şi răsplată !"

REGELE:
Ce-ai spus ?

CATALINON:
Adevărul, doamne.
Cît mai vieţuia, mi-a spus
Că onoarea Donei Ana
Este nepătată, căci
Auzit a fost cît încă
Nu se săvîrşise fapta.

MOŢA:
Pentru veştile acestea
Mii de daruri am să-ţi fac.

REGELE:
Dreapta cerului pedeapsă !
Iar acuma se cuvine
Toţi să se căsătorească,
Întrucît muri pricina
Marilor năpăstuiri.

OCTAVIO:
Văduvă e Isabela...
Vreau cu dînsa să mă-nsor.

MOŢA:
Eu cu scumpa-mi verişoară.

BATRICIO:
Iară noi cu ale noastre,
Ca să se-mplinească voia
Musafirului de piatră.

REGELE:
Iară cripta lui se mute
La Madrid, la San Francisco,
întru veşnică-amintire.

SFÎRŞIT